

Suvannon seudun seitsemän pitäjää jatkaa yhteistyötään

Suvannon seudun seitsemän pitäjän yhteisöjen yhteistointimintaa on jatkunut pian kymmenkunta vuotta. Kahden vuosittaisen tapaamisen ohella on järjestetty keväisin tutustumismatkoja Kannakselle, että myös naapuripitäjät tulevat tutuiksi.

Yhteistyörenkaassa ovat olleet mukana Käkisalmi, Metsäpirtti, Rautu, Räisälä, Sakkola, Vpl. Pyhäjärvi ja Vuoksela. Tänä keväänä tutustumiskohteena olivat Metsäpirtti ja Rautu 17.-20. toukokuuta; ensi vuonna todennäköisesti Vuoksela ja Räisälä. Seuraava pitäjätalouden tapaaminen on Lempäälässä lauantaina 29.9., isäntänä Pyhäjärvi-Säätiö.

Rajapitäjä Raudun (Sosnovon) historiaan liittyvät vuoden 1918 taistelut ns. Kuolemanlaaksossa.

– Siellä ammuttiin 800 venäläistä, jotka olivat tulleet alueelle Suomen punaisten auttamaan, kertoi Rautu-seuran pj. **Markku Paksu**.

Sotahistoriasta kertoi myös eversti evp, kommodori **Teuvo Kuparinen** ja Suvannon seudun sukututkimuspiirissä toimiva, vuoden 1918 tapahtumia tutkinut **Osmo Tuokko**.

Sosnovon nykyntävyöksiä on komea ortodoksikirkko. Nähtävyys on myös Igoran lomakeskus, jonne on viimeksi noussut jäähalli, ja golfkenttään on suunnitteilla lukuisten muiden palvelujen oheen.

– Igora on Sosnovon suurin työllistäjä. Valtaosa lomakeskuksen asiakkaita on varakkaita venäläisiä, suomalaisryhmiä sinne ei enää kovin kaivata, totesi Paksu.

Toissakesäisen Asta-myrskyn tuhot näkyvät edelleen eri puolilla Kanasta. Puunkorjuu oli kuitenkin paikoin käynnissä, ja tukkirekat liikkeellä. Raudun Palkealan vanha ortodoksihautausmaa oli kärsinyt pahoja tuhoja, puita oli hautausmaan päällä edelleen sikin sokin konkelossa. Larin Parasken muistokivi oli säilynyt vaurioitta.

Matkan ajankohtaan osui myös suomalainen Kaatuneiden muistopäivä ja sitä kunnioitettiin useampaankin otteeseen.

Vierailuun kuului metsäpirttiläisten viranomaisten järjestämä tilaisuus Zaporoskoen kulttuuritalolla, jossa saatiin kuulla tietoa tämän päivän Metsäpirtistä. Piirikunnan johtaja **Va-**

lentina Lesnikova esitteli vaakunaa, jota tehdessä on käytetty esikuvina suomalaisia pitäjävakaunoita. Hän totesi, että venäläiset kunnat ovat siirtyneet demokraattisen kehityksen tielle sen jälkeen, kun Venäjällä tehtiin seitsemän vuotta sitten hallinnollisia muutoksia. Samasta asiasta puhui myöhemmin myös Vuokselan kunnanjohtaja **Sergei Tankov** muistuttaen, että muutos itsehallintoon kunnissa on vasta syntynyt ja asioiden kehittäminen ottaa aikansa.

Kirjastonjohtaja **Marina Smekalava** kertoi, että parhailaan Venäjällä vietetään paikallisen historian vuotta.

– Viime vuosisata oli raskaita tapahtumia täynnä. Historiaa emme voi muuttaa, mutta siitä pitää oppia ja elää rauhassa, hän summasi.

Talvisodan taistelujen ja sodan uhrien muistomerkki Keljassa seisoi jyrkästi paikallaan. Sinne muistoseppeleen laskivat Erillinen Pataljoona 6:n edustajat **Antti Hynnä** ja **Aila Alanen** sekä merkin suunnittelija **Eero Pilvinen**.

Matkan aikana ehdittiin tutustua myös muihin muistomerkkeihin ja maasto-

kohteisiin, joissa useimmat kotiseutumatkajat käyvät. Miksi sitten suomalaiset haluavat vaalia vanhoja kotiseutuja muistomerkkeinä?

– Ne ovat kunnianosoituksia menneille polville ja tuleville polville maamerkkejä, joiden perusteella on helpompi löytää paikkoja; uskomme, että aina löytyy uusia sukupolvia, keitä karjalaisuus kiinnostaa. Samalla toivotaan, että muistomerkkimme antavat paikallisille asukkaille ymmärtämystä ja tietoa historiasta, toteaa kotiseutuneuvos Markku Paksu.

Vierailuun kuului myös ystävyyskuntaillallinen, johon osallistuivat Raudun kunnanjohtaja **Aleksandr Sokolov** ja Vuokselan kunnanjohtaja **Sergei Tankov**. Lisäksi sikäläisistä mukana oli Kasarmilan koulun edustajia. Sakkola-Säätiön valtuuskunnan pj. **Hannu J. Pauku** kertoo, että viereillä oleva kouluyhteistyö Punkalaitumen, Lempäälän ja mahdollisesti myös Sastamalan seudun lukioiden kesken etenee pienin askelin.

MARJO
RISTILÄ-TOIKKA

Esi-isien jäljillä ikivanhoilla sotatantereilla

Kun esipolvia on ollut mukana Turkin sodassa 1800-luvulla, nekin tantereet kannattaa katsastaa. SIVU 6.

Vernitsan väkeä koolla Ikaalisissa

Vernitsalaisten kokoontumiseen Ikaaliseen saapui toukokuussa lähes sata henkeä. Aarne Kannisto näyttää mallia kyykänheitossa. Sivu 7.

Huittisissa ollaan juhlaivalmiina

Huittisissa on jo täysi valmius heinäkuusiin Vpl. Pyhäjärvi-juhliin. Pyhäjärvi-Säätiön hallitus vieraili paikakakunnalla 5. kesäkuuta kokouksenpidossa ja sai samalla juhlatuomikunnalta raportin järjestelyistä.

Hallituksen puheenjohtaja **Yrjö S. Kaasalainen** kiitti toimikuntaa tehdyistä valmisteluista ja kaikki jäivät hyvällä mielellä odottamaan 14.-15. heinäkuuta pidettäviä juhlia.

Noin viikkoa ennen juhlia ilmestyy vielä Pyhäjärvi-lehti, joissa tapahtumista kerrotaan tarkemmin. Ennakkotietoa saa myös alkuvuoden lehdistä sekä Huittisen Karjalaseuran nettisivuilta.

Majoitusvaraukset kannattaa tehdä hyvissä ajoin, sillä kaksipäiväisillä juhlilla on antimia koko viikonvaihteelle.

Seuraavassa lehdessä myös monet paikalliset yrittäjät ilmoittavat palveluistaan.

Huittisten Karjalaseuran ry:n puheenjohtaja **Heikki Kiiski** totesi, että juhla-valmisteluihin on saatu mukaan monia tahoja ja henkiötä, joilla kaikilla ei ole karjalaisia sukujuuria, mutta kiinnostus asiaan ja halu auttaa juhlien järjestämisessä.

Yksi heistä on ilmat juontava **Pekka Lehtinen**.

– Huittislainen olen, mutta hyviä karjalaisia ystäviä on paljon. Siitä on minulekin syntynyt Karjala-henki. Paljon olen myös muirehtinut karjalaisten kohtaloita, jotka ovat koettautuneet joutuneen lähtemään sotien jaloista.

SIVUT 2-3

Vpl. Pyhäjärvi-juhlat Huittisissa

14.-15.7.2012

Alustava ohjelma sivulla 3.

Lisää informaatiota kesän pitäjäjuhlista seuraavassa, heinäkuun alussa ilmestyvässä numerossa ja Huittisten Karjalaisten sivuilla.

Aineistot juhla-lehteen tarvitaan viimeistään juhannuksen jälkeisellä ke 27.6. mennessä.

Myöhemmin tulevat aineistot eivät ehdi mukaan juhla-lehteen.

18. kesäkuuta 2012

Ennätys

Joku sanoi juuri, että elämä on matka. Hyvin sanottu. Matkalla voi olla päämääriä, tavoitteita, mutta tärkeää voi olla pelkkä liikekin. Näin koulujen loppumisen aikaan moni nuori kokee jonkun päämäärän saavutaneensa. Paljon onnea kaikille heille! Lehtemme viime numerossa kerrottiin, kuinka Vpl. Pyhäjärvi-säätiö on aikojen kuluessa pienellä, mutta jotenkin kauniilla tavalla voinut tukea nuorten ihmisten opiskelua eri rahastojen kautta. Tämä on mielestäni säätiön ydintoimintaa. Jatkossakin pystymme jotakin tekemään. Säännöt tosin määräävät melko tiukasti, mitä aloja voimme tukea, mutta mitään ei voi saada, jos anomusta ei tule. Lehdessämme ilmoitellaan hakukojen läheisyydessä. Seuratkaa, nuoret ja vanhemmat, siis tätä lehteä! Ja tehkää anomuksia.

Matkoja tehdään myös oikeasti. Myös kotiseutumatkailun kausi on alkanut. Suvannon seudun säätiöt ovat usean vuoden aikana kauden alussa, toukokuussa, tehneet yhteisiä matkoja ja tutustuneet vuorotellen eri pitäjiin. Tänä vuonna matka toteutui 17.-20.5., ja tutustuimme Metsäpirttiin ja Rautuun. On ollut kovin mielenkiintoista laajentaa lähipitäjien tuntemista. Eiväthän juuremme juuri koskaan ole vain yhdessä pitäjässä. Suosittelemme lämpimästi laajentamaan tällä tavalla kotiseutuihin tutustumista! Tässä voisi olla yksi lääke pitää kotiseutumatkailua yllä. Ymmärrän hyvin niitä, joille yksi kerta raunioilla riittää. Mutta mitä, jos lähtisit katsomaan, onko jossakin muussa suvulle tärkeässä paikassa jotakin enemmän tallella.

Tällä matkalla tehtiin ennätys. Venäjän rajalla odotettiin kuusi tuntia. Oli kuulemma sähkökatkoa ja semmoista. Laskimme edessämme olevan 11-12 bussia. Odottelu sujui melko leppoisasti, juteltavaa riitti. Kaikki ymmärsivät, että maassa maan tavalla. Mutta ihan täysi työ on kestää ilmeetöntä, vetelää ja laiskantärkeää toimintaa. Ehkä on niin, että venäläinen sydämellisyys muuttuu, kun kansalainen pukeutuu univormuun. Kokonaisuuden kannalta ei Venäjälle varmaan ole merkitystä, kuinka suomalaista vierasta kohdellaan. Tällä menolla matkailu vähenee varmasti. Mutta samaan aikaan venäläinen turisti osaa Suomessa vaatia palvelua – eikä aina osaa käyttäytyä liikenteessä. Erikoisia ovat nämä yhtälöt, eikä ratkaisun avaimia taida helposti löytyä.

Olen jo saanut tutustua melko moneen Kannaksen pitäjään. Yhteistä on, että Suomesta käsin on kunnostettu, hoidettu ja ylläpidetty meille tärkeitä kohteita, yleensä kirkkojen ja hautausmaiden alueilta. Joka kesä pidetään monia herkkiä hetkiä näillä paikoilla, pidetään puheita, lauletaan, jätetään kukkalaitteita. Uskon, että tämä ei jätä kylmäksi paikkakuntien nykyisiä asukkaitakaan. Sielu on venäläiselläkin. Uskon, että muistomerkit, niiden hoidetut ympäristöt, kukat ja vuodenaista riippuen palavat kynttilät välittävät voimakkaasti sanaton viestiään. Kiitos kaikille niille, jotka muistomerkeillä käydessään korjaavat roskat tai oksat maasta, tai jopa niittävät kasvustoa.

Kävimme siis taas kerran kylässä. Jokainen havaitsee, että nykyisen rajan tuolla puolen on tapahtunut muutoksia. Ammattimies havaitsee, että varsin lähellä rajaa on uusi, suuri maakaasuputki. Viipurin lähellä näemme, että joitakin vuosia melko tyhjä armeijan varikkoalue on tänään taas täynnä kalustoa.

Kävi sitten vastavierailulla venäläinen kenraalikin, ja toi terveisiä. Ihän vain muuten olen sitä mieltä, että on hienoa, kun valtakunnassa on sellainen tasavallan presidentti, joka tuoreeltaan, suoraan ja napakasti oikeasekseltä virheellisiä käsityksiä. Tämä jatkukoon! Odotelakin saatiin.

Hyvää ja kokemuksista rikasta kesää kaikille!

ESKO PULAKKA

Pyhäjärvi-Säätiön hallintoneuvoston puheenjohtaja

Huittisten Karjalaseuran nuori sihteeri: Karjalaisuus ei häviä milloinkaan

Huittisten Karjalaseura on saanut mukaan joukkoihin uuden, nuoren sihteerin. Karjalaisjuurinen **Nina Naatula**, o.s. **Lahti**, on mukana myös kesän Pyhäjärvi-juhlien järjestelyissä, ja hän hoitaa mm. tapahtumatietojen päivytykset Huittisten karjalaisten internet-sivuille.

Nina kertoo tässä juuristaan ja ajatuksistaan, miksi olla osaltaan mukana Karjala-toimissa.

– Olen kotoisin Salosta, josta päädyin Turun kautta Keikyään. Kaikki isovanhemmat ovat karjalaisia. Isän äiti on Uudenkirkon Inon kylästä, isänisä Virolahdelta. Äidinpuoleisista isovanhemmista minulla ei kuitenkaan ole lisätietoja; sukututkimuksia en ole ehtinyt tehdä, ja moni vanhempi sukulainen on jo kuollut.

– Kouluni kävin Salossa, josta opintojen ja miehen perässä muutin Turkuun. Turun yliopistosta valmistuin filosofian maisteriksi vuonna 2005, pääaineena suomen kieli. Samasta vuodesta alkaen olen toiminut äidinkielen opettajana, ja vuodesta 2008 Lauttakylän lukiossa Huittisissa.

Nina Naatulan perheeseen kuuluu kaksi tyttöä, viisivuotias **Riia** ja vajaa kaksivuotias **Lotta**, ja mies **Ilkka**, joka on Vammalan lukion apulaisrehtori ja siinä sivussa opettaa pitkää matematiikkaa.

– Asumme Keikyässä Sastamalassa Kokemaenjoen varrella.

Karjalaisten toiminnassa Nina on ollut koko ikänsä mukana isovanhempien kanssa.

– Salon karjalaisissa aloitin kansantanssit 3-vuotiaana ja siitä lähtien olen kansantansseja tanssinut ja 16-vuotiaasta lähtien itse ohjannut. Kun muutin Turkuun, liityin Turun Karjalaseuran kansantanssiryhmään, ja kun sitten muutimme Keikyään, halusin liittyä paikalliseen karjalaseuraan.

– Olin kovin ihmeissäni, kun lähistöllä ei ollut yhtään karjalaseuraa, jolla olisi ollut kansantanssitoimintaa, joten päätin sitten luoda sitä itse. Koin, että Huittisten Karjalaseura olisi tähän tarkoitukseen sopivan kokoinen. Kysyin silloiselta seuran puheenjohtajalta **Markku Evalalta**, sopiiko minun tulla mukaan seuraan ja perustaa täysin uutta toimintaa seuran nimissä. Kaikki olivat alusta lähtien kovin innostuneita ja ottivat minut avosylin vastaan. Pyysivät sitten heti seuran sihteeriksi – kenties koulutukseni takia.

– Vuodesta 2007 olen siis ollut mukana Huittisten Karjalaseurassa kansantans-

Huittisten Karjalaseuran sihteeri Nina Naatula ottaa kokouksiin mukaan myös tyttärensä Riian ja Lotan.

siohjaajana. Ohjaan pienten tyttöjen tanssiryhmää. Ryhmän koko on vaihdellut alusta lähtien, ja tällä hetkellä ryhmässä on vain neljä tyttöä, mutta tanssin iloa riittää siitä huolimatta. Ryhmä kantaa nimeä Hupukat. Tansseja harjoitellaan kerran viikossa läpi vuoden ja aina silloin tällöin esiinnyttään, etenkin seuran omista tapahtumista, kuten joulujuhlissa.

– Sihteerinä olen toiminut seurassa vuodesta 2008. Tehtävästä ei ole minulle juurikaan vaihua, koska kokouksia on harvakseltaan, eikä pöytäkirjan kirjoittaminen ole suurikaan haaste. Eniten ongelmia syntyy siitä, että joudun usein ottamaan työt mukaan kokouksiin, koska muuta hoitovaihtoehtoa ei ole. Onneksi kukaan ei ole vielä häiriintynyt siitä, että he ovat mukana. Itse asiassa Riia suorastaan haluaa tulla mukaan, vaikkei kokousasioista niin kiinnostunut olekaan, mutta **Merja Inkisen** karjalanpiirakat ovat hänestä niin herkullisia, että hänen on saatava niitä aina useita.

Pyhäjärvi-juhlien järjestely

on tietysti lisännyt kokouksia, mutta ei niistä juurikaan ole häiriöksi ollut sihteerille.

– Minulle kuuluu pöytäkirjojen lisäksi seuran internetsivujen päivittäminen ja lisäksi teen lehtitiedotteita tarpeen mukaan. Töiden ja lasten takia en ole lupautunut mihinkään suurempiin tehtäviin, koska aikani ei yksinkertaisesti riittäisi.

– Karjalaseuran lisäksi harrastan kovasti paljon muutakin, kuten ruuanlaittoa, lukemista ja liikuntaa eri muodoissa. Tyttöjen kanssa käymme muun muassa perheliikunnassa. Lisäksi matkustelemme mahdollisimman paljon, koska se auttaa pääsemään irti arkirutiineista, ja maailmaan on mielenkiintoista tutustua.

Nina Naatula summaa, että karjalaisuus on osa häntä.

– En pääse sitä pakoon vaikka haluaisinkin; enkä toki halua. Se näkyy erityisesti luonteenpiirteissä: puhelas, eloisa, toimelias. Erityisesti karjalaisuus näkyy tunteikkuudessa. Karjalaiset ovat äkkipikaisia kai-

kessa, myös tunteissa. Karjalainen pystyy käymään läpi koko ihmisen tunnekirjon 15 sekunnissa, kun muut vasta miettivät reaktiotaan. Tämä on selvästi periytynyt myös molemmille tytöilleni. En koe, että tehtäväni olisi erityisesti korostaa karjalaisuuttani tai tuoda esille karjalaisia aatteita.

– Tyttöilleni tulen varmasti kertomaan isovanhemmistani ja opettamaan karjalaisia perinteitä, kuten mummoni opetti niitä aikoinaan minulle. On selvää, että jokaisen itseään kunnioittavan karjalaisen naisen tulee osata leipoa karjalanpiirakoita ja tehdä maukasta karjalanpaistia, mutta vielä tärkeämpänä pidän yhteenkuuluvuuden tunnetta. Tämä näkyy erityisen hyvin Karjalan Liiton vuotuisilla kesäjuhlilla. Ei karjalaisuus häviä milloinkaan, vaikka vanhempi sukupolvi kuolee. Voi olla, ettei tulevaisuudessa toiminta ole yhtä näkyvää ja laajaa, muttei ihminen omia juuriaan milloinkaan kadota. Ei karjalaisuutta tarvitse korostaa, se on ihmisessä sisällä.

– MRT

Pyhäjärvi-Säätiön kokouksessa Huittisissa 5.6. sovittiin juhliin liittyvät asiat. Vas. Helga Mäkelä, Pirjo Kiiala, Juhani Forsberg, Yrjö S. Kaasalainen, Heikki Kiiski, Esko Pulakka ja Marjo Ristilä-Toikka. Kuva: Markku Pärssinen.

Huittisiin juhlat hyvässä yhteistyössä

Kuten monilla muilla aiemmilla Pyhäjärvi-kihujen juhlapaikoilla, tehdään myös Huittisissa juhlat 2012 hyvässä yhteistyössä eri tahojen kanssa.

Pyhäjärvi-juhlien ohjelmansuorittajiksi on lupautunut runsaslukuinen joukko väkeä, ja talkootöihin muihin juhlan vaatimiin tehtäviin on niin ikään saatu vapaaehtoisia tekijöitä Huittisten Karjalaseuran avuksi.

Juhlat alkavat tällä kertaa Urheilu- ja Voimisteluseura Kaiun muistoviestillä, jonka järjestelyihin on saatu henkilöt Pyhäjärvi-Säätiön avustamana. Ilmoittautumiset viestiin tehdään Yrjö S. Kaasalaiselle; muistoviestistä on ohessa ohje.

Sukuseminaari sekä suku- ja koulupiirikokoukset jatkavat lauantapäivää. Alustajaksi tulee museonjohtaja **Kalle Pakarinen**, ja esitelmänpitäjäksi mm. Pyhäjärvellä arkeologisia kaivauksia tehnyt **Oula Seitsonen**. Sukuseminaariin ja -kokousten tilavarauksiin liittyvissä asioissa yhteys **Reino Äikiään**.

Kirkossa vietettävä muis-

Huittisissa on jo talkootyöt jaettu Pyhäjärvi-juhlia varten. Toimikuntaan kuuluvat mm. Pekka Lehtinen, Pauli Paukku ja Markku Evala.

tojen ilta kuuluu perinteisesti ohjelmaan. Musiikin ja laulujen ohella illan aiheena on Pyhäjärven seurakunnan vaiheet, niistä kertoo teologian tohtori **Juhani Forsberg**.

Ja mitäpä olisivat kihut ilman lupamia. Pekka Lehtinen lupaili hauskaa ja huumoripitoista iltailaisuutta, jonka päätteeksi päästään tietysti tanssaamaan. Huittisten Karjalaseuran kunniajäsen Reino Äikiä on kirjoittanut sketsejä ”akkojen” esitettäväksi, Elvis Presleynkin kuulemma nähdään ynnä muuta mukavaa. Arpajaisvoittoja kannattaa tavoitella, luvassa on hyviä palkintoja.

Sunnuntai alkaa juhlaes- suun johdattavalla ristisaatolla. Saarnan kirkossa pitää pastori **Harri Ruskeepää**, ja muiden pappishenkilöi-

den avustuksella seurakun- ta nauttii ehtoollisen. Yksi ehtoollisenjakopaikoista on Pyhäjärven kirkon alttari- taulun alla. Sankarihautojen äärellä puheen pitää Juhani Forsberg.

Kirkosta siirrytään pää- juhlapaikalle Risto Rytin saaliin, jossa on parisen tuntia aikaa ruokailuun ja haaste- luun ennen päiväjuhlan oh- jelman alkua. Juhlapuhu- jaksi saapuu **Jouni Kemp- painen**, pyhäjärviuuringin YLE1:n uutispäällikkö. Lisäksi ohjelmassa on mu- siikki, laulua, tanssia, nuor- ren puheenvuoro, stipen- dienjako, tervehdyksiä ja tietysti paljastetaan myös se, missä kesän 2013 Pyhäjär- vi-juhlat pidetään.

Myyntipöytien ääreltä voi hankkia mm. Pyhäjärvi- tuotteita ja kädentaitajien antimia.

Juhlien emännyydestä vastaavan **Merja Inkisen** johdolla naisväki lupaa kah- via ja piirakoita tarjolle koko juhlien ajaksi. Lauan- taina on mahdollisuus ruo- kailla Toripuodissa, sun- nuntaina ateria on katettu- na pääjuhlapaikan ravinto- lassa.

Pyhäjärvi-juhille odote- taan runsaasti pyhäjärveläi- siä jälkipolvineen ja ystävi- neen. Juhla on avoin kaikil- le karjalaisuudesta kiinnos- tuneille.

– Juhla järjestäjien mot- tona onkin ollut: pyytäkää ainakin yksi ei-karjalainen ystäväne mukaan juhille, viestitti Heikki Kiiski.

MARJO
RISTILÄ-TOIKKA

Pyhäjärven Vpl Voimistelu- ja Urheiluseura ”Kaiun” muistoviestikilpailun säännöt vuonna 2012

1 §

Osanotto-oikeus on kai- killa joukkueilla, jotka ha- luavat osallistumalla kunn- ioittaa karjalaista urheilukult- tuuria, esim. karjalaseuroil- la, yhdistetyillä joukkueilla, sukuseuroilla ja perhejouk- kueilla.

2 §

Kilpailumatka on perin- teinen 1000 metriä ja se juostaan viestiä vieden seu- raavasti. Vaihtopaikat ovat 200 m, 400 m, 600 m ja

800 m kohdalla. Joukku- een jäsenten määrä on 3-5 juoksijaa. Osuudet ovat joukkueen itse valittavissa. Joukkueen jäsenet voivat olla joko naisia tai miehiä ikään ja kokoon katsomat- ta.

3 §

Kiertopalkinnon on lah- joittanut Vammalan Karja- laseura ry. Kiertopalkinnon saa omakseen joukkue, joka on voittanut viestin kolme kertaa. Joukkueen jäsenet

voivat vaihtua, mutta jouk- kueen nimi ja asettaja pitää olla sama. Kiertopalkinnon saa haltuunsa kunakin vuon- na voittanut joukkue yh- deksi vuodeksi. Mikäli vies- tin järjestämiseen tulee väli- vuosia, pitää kiertopalkin- to luovuttaa väliaikaisesti Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön hal- tuun.

4 §

Kiertopalkinnon luovut- tajat, kilpailun järjestäjät ja Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö toi-

vovat, että palkinnosta kil- pailtaessa vallitsisi avoin ja rehti kilpailumieli. Lujittu- koon tapahtuman yhtey- dessä siteet menetettyyn Karjalaan ja karjalaiseen ur- heilukulttuuriin.

Huittisissa 08.06.2012

Yrjö S. Kaasalainen
pj, Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö

Heikki Kiiski
pj, Huittisten Karjalaseura

Pyhäjärvi-juhlien alustava aikataulu

Lauantai 14.7.

11.00 Kaiun-muistoviesti,
keskusurheilukenttä

12.30-15.00 Sukuseminaari sekä

suku- ja koulupiirikokoukset,

Kuninkaisten koulutus- ja

kulttuurikeskus, Risto Rytin -sali

16.00 Muistojen ilta, Huittisten kirkko

19.00 Iltamat, Risto Rytin -sali

Sunnuntai 15.7.

10.00 Juhlamessu, Huittisten kirkko

kunniakäynti haudoilla

12.00-14.00 lounas- ja kahvimyynti

juhlaravintolassa, Kuninkaisten koulutus-

ja kulttuurikeskus

14.00 Päiväjuhla, Risto Rytin -sali

Uot sie miul sukkuu - seminaari

Perinteinen Vpl. Pyhäjärvi-juhliin kuuluva

sukututkimusseminaari järjestetään

lauantaina 14.7.2012 klo 12.30-14.30.

Paikkana on Kuninkaisten koulutus- ja kulttuurikeskus, joka on tuttu paikka sairaalan lähellä jo kaksista edellistä juhlista. Tällä kerralla esittelyssä on Ukkosten Sukuseura. Sukuseuravastaava Kalle Pakarinen esittelee Karjalat Kartat 1938 ja niiden käyttömahdollisuudet.

Tilaisuuden pääluennon pitää FM, arkeologi Oula Seitsonen ja hänen esityksensä aiheena on ”Vpl. Pyhäjärven arkeologiset tutkimukset”. Esityksien pohjalta on varattu aikaa keskusteluun.

Ennen tilaisuuden alkua ja sen jälkeen on piirakkakahvimahdollisuus juhlapaikalla.

Välittömästi sukuseminaarin jälkeen ovat suku- ja koulupiiritapaamiset. Tilajärjestelyjä varten ottakaa hyvissä ajoin yhteys Reino Äikiään puh. 040-769 5775, sähköposti reino.aikia@netti.fi

KALLE PAKARINEN

Pyhäjärvi-juhlat Huittisissa

14.-15.7.2012.

MAJOITUSPAIKKOJA:

Pyhäjärvi-juhille saapuvat voivat tiedustella majoituspaikkoja muun muassa seuraavista Huittisista löytyvistä majoituspalveluista:

Huittisten seurahuone

Lauttakylänkatu 14, Huittinen
puh. 010 548 1410, www.seke.fi

Mommolan Motelli

Turuntie 33, Huittinen
puh. 02 569 451, 0400 860 867
www.mommolanmotelli.fi

Rekikosken Majoituspalvelut

Kivirannantie 253, Huittinen
puh. 02 567 797
www.rekikoskenmajoituspalvelut.fi

Tuorin ratsutila

Punkalaitumentie 10, Huittinen
puh. 050 557 3450, www.tuorinratsutila.fi

Vierastalo Raska

Raskalantie 218, Huittinen
puh. 040 755 8544, 040 594 5525

KILPAILUKUTSU PYHÄJÄRVEN VPL V.- JA U.-SEURA ”KAIUN” MUISTOVIESTI

Aika ja paikka: la 14.07.2012 klo 11.00 Huittisten keskusurheilukenttä

Matka, joukkueet ja osuudet: Viestin kokonaismatka on 1000 m. Vaihtopaikat ovat 200 m välein.

Joukkueessa 3-5 osanottajaa. Rajoituksia iän tai sukupuolen suhteen ei ole.

Osuudet 200-600 m (joukkue päättää itse). Joukkueen kokoonpano, juoksujärjestys ja osuuspuutiedot annetaan ilmoittautumisen yhteydessä.

Ilmoittautuminen: Kirjallisesti 06.07.2012 (viimeinen postileima) mennessä os. Yrjö S. Kaasalainen Kallenkatu 10, 29200 Harjavalta tai yrjo.kaasalainen@luukku.com

Ilmoittautumismaksu 20e/joukkue

Maksetaan tilille FI8650370540041650 ilmoittautumisen yhteydessä.

Kilpailun säännöt: Kutsun liitteenä ja sivuilla:

Huittisten Karjalaseura ry/pyhäjärvi-juhlat/info-sivut

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö

Huittisten Karjalaseura ry

Laina Elvi HYTÖNEN

o.s. Silvasti

s. 28.01.1931 Pyhäjärvi Vpl
k. 09.05.2012 Helsinki

*Kun ilta saapui, niin matka päättyi
ja uneen uuvutti väsyneen.
Ei tunnu tuska, ei vaiva mainen
on rauha saapunut sydämeen.*

Kiittäen ja kaivaten
Eino
Arvo
Väinö perheineen
Yrjö ja Eija
Marko, Tuula, Lotta
Jaana perheineen
Ystävät ja sukulaiset

Siunaus toimitettu. Lämmin kiitos osanotosta.
Kiitos Mariankodin os.5 henkilökunnalle
Lainan hyvästä hoidosta.

Kotinsa menettäneiden evakkojen muisto elää

Kuusi Tampereella toimivaa karjalaisseuraa on vuosittain kokoontunut 4.6. Karjalanpuiston Muisto elää -patsaalle kunnioittamaan niiden 25000 kotinsa menettäneiden, Pirkanmaalle sijoittuneen karjalaisen työtä uuden kotiseutunsa hyväksi. Tampereellekin heitä tuli 10 000.

Tänä vuonna järjestelyistä vastasi Tampereen Seudun Vpl. Pyhäjärvikerho.

PIRJO KIIALA

Lippuvartiossa Veijo Sinkkonen ja Karjalan Kaiku laulaa Monika Naukkarisen johdolla. Kuva: Seija Ahomäki.

Karjalan Liiton palkitsemia pyhäjärveläisiä

Karjalan Liiton piirakkamestarin arvon on 20.04.2012 saanut pyhäjärveläinen **Leena Kannisto** Nokialta. Leena o.s. Lappalainen on syntynyt Pyhäjärven Vernitsalla. Hän on toiminut monia vuosia Nokian Karjalaisten naistoimikunnan puheenjohtajana. Hän toimi vuoden 1994 Tampereella pidettävien Karjalan Liiton kesäjuhlien pääemäntänä. Samoin hän on vastannut kolmen Pyhäjärvi-juhlan emännyydestä, keran Nokialla ja kahdesti Tampereella.

Karjalan Liiton hallitus on myöntänyt kultaisen ansiomerkin pyhäjärveläiselle **Laura Orhaselle** pitkäaikaisesta ja merkittävästä seura-, piiri- ja valtakunnallisesta työstä karjalaisuuden hyväksi.

Laura o.s. **Hiiri** on syntynyt Pyhäjärven Konnitsan kylässä. Hän oli aktiivisesti toimittamassa Kotikylämme Konnitsa -teoksia. Laura kuuluu Kankaanpään Karjalaseuran hallituksen aktiivijäseniin ja viimeksi hän oli aikaan saamassa Karjalaista kirkkopyhää Kankaanpäässä.

Sydämelliset onnittelut Leenalla ja Lauralle!

SALME RINTALA

Kirkonsanoma

Käden jälki

Olin vuosia sitten vierailulla erään seurakuntalaisen luona. Kevät oli parhaimmillaan ja seisoimme kauniin ja hyvin hoidetun talon pihalla. Kaunis kevät ja huolella rakenneltu pihapiiri hiljensivät meidät. Huomioni kiinnittyi puiseen, taitavasti ja täsmällisesti rakennettuun aitaan. ”Siinä näkyy isännän käden jälki”, sanoi talon asukas vieressäni. Isäntää ei enää ollut tässä elämässä, mutta kaunis käden jälki oli tallella silmiemme edessä.

Nyt keväällä saunavihta taitellaan keväisessä koivikossa. Läheisessä puussa laulaa mustarastas kauniita, melodisia säkeitään. Kun palautamme tuon keväisen metsän tuoksut ja äänet mieliimme, saatamme ymmärtää, mitä voi olla sielun lepo. Luonnon kauneudessa näkyy Jumalan käden jälki. Luoja ei vain saatta-

nut maailmaa radalleen, vaan Hän ylläpitää elämää luomalla jatkuvasti uutta.

Kesäkuun alussa vietimme Pyhän Kolminaisuuden päivää. Isovanhempiemme sukupolvi piti tätä päivää suurena kirkollisena juhlanä. Jumalan olemus on salattu, mutta Hänen työnsä tulokset ovat näkyvissä elämän säilymisessä kevästä keväeseen ja sukupolvesta toiseen.

Jumala, joka joutui karkottamaan ihmisen paratiisista, katsoi varmaankin poiskävelevän ihmisen perään ja päätti pitää heistä huolta. Jumalan luomistyö jatkuu elämän varjelemisessa.

Jumala on yksi, mutta Hän on ilmoittanut meille itsensä Luojana, Lunastajana ja Pyhittäjänä. Usko ihmettelee ja ylistää Jumalan

salattua olemusta ja viisautta. Ylösnoussut Jeesus ilmestyi opetuslapsilleen, jotka pelon takia istuivat lukittujen ovien takana. Hän näytti heille vakuudeksi käntensä, joissa näkyi jälki rististä.

Kun Jeesus paransi tai opetti, Hän käytti käsiään. Hän saattoi koskettaa ihmistä tai Hän kohotti käntensä kohti taivasta. Noihin käsiin tuli sitten merkki rististä. Herramme käden jälki muistuttaa meitä siitä, että Hän oli Lunastaja sitä varten, että meille avautuisi tie elämään. Jeesuksen käden jäljessä näkyy merkki meidän puolestamme annetusta uhrista.

Pyhä Henki on Jumala. Emme ymmärrä järjellämme kolminaisuutta, riittää kun tiedämme, että myös Pyhän Hengen työstä jää jälkiä. Selvin niistä on pe-

lastavan uskon säilyminen. Pyhä Henki synnyttää uskon ja ylläpitää sitä Sanaan ja sakramenteihin liittyen. Pyhä Henki saa ylistyksemme kohoamaan Jumalan puoleen: ”Pyhä, pyhä, pyhä on Herra Sebaot! Hänen kirkkautensa täyttää kaiken maan”.

Harras ja kiitollinen tunnelma levisi kahden, maalaistalon pihalla seisovan ihmisen mieliin. Vaikka sukupolvet vaihtuvat, elämämme on tallessa ja turvassa Jumalan kämmenellä. Pyhä kolminaisuus on meille hyvä ja armollinen. Tämä hyvyys synnyttää kiittolisuutta, mutta myös pienen kysymyksen, millaisia jälkiä meidän kätemme jättävät esimerkiksi lähimmäistemme elämään.

HEIKKI
PAUKKUNEN

Kaatuneiden muistopäivää kunnioitettiin Karjalassa

Kaatuneiden muistopäivää 2012 kunnioitettiin Karjalan kannaksella Suvannon seudun pitäjäyhteisöjen matkalla toukokuussa. Seppelä lastettiin sodan uhrien muistopatsaalle Sakkolan Keljan Runteenmäelle. Seppeläenlaskussa Erillinen Pataljoona 6:n perinneyhdistyksen edustajat Antti Hynnä ja Aila Alanen, sekä patsaan suunnittelija Eero Pilvinen. Mukana myös pyhäjärveläiset Esko Pulakka ja Pirjo Kiiala sekä Metsäpirtin Kalevi Hyytiä. Kuva: Marjo Ristilä-Toikka.

Kuka tunnistaisi?

Ohessa on Somerolta kotoisin olevan mummoni **Esteri Härmän** (1913-1968) albumista taannoin löytynyt kuva. Haluaisin lisätietoja kuvassa olevasta henkilöstä, olisiko vaikka kaukaista sukua minulle?

Kuvan alla lukee nimi **Terävä**. Olisiko Karjalan poikii? Jaakkimasta, Parikkalasta, Simpeleeltä, Viipurista ja Helsingistä löytyy sillä sukunimellä eläneitä ihmisiä 1905-1925 välisenä aikana. Tuo kuva lieene otettu joskus 1930-1940-luvulla.

Tällä hetkellä saman sukunimen omaa muuta-

mia satoja ihmisiä. Elossa ei ole vanhempia sukulaisia, joilta voisin asiaa kysellä...

Vastauksia pyydetään ystävällisesti osoitteeseen tiivai@gmail.com tai puhelimen 0503065997.

TIINA
VAINIKAINEN

Terveiset Lappeenrannan Pyhäjärvi-kerholta

Taas on tultu odotettua kesää kohti, jäätkin lähtivät Saimaasta melkein huomaamatta. Ennusteiden mukaan odotettavissa pitäisi olla ihana kesä, sitähan me kaikki varmaan odotamme. Lappeenrannan Pyhäjärvi-kerhomme tapahtumista ei ole juurikaan mitään uutta kerrottavaa. Tapahtumien puute johtuu kai kerhomme pienestä jäsenmäärästä, ja jokaisen henkilökohtaisista syistä, kuten sairauksista yms.

Mutta silti myös viisi sitkeää kerholaista kokoonnuimme 26. päivänä huhtikuuta vuosikokoukseen. Vaikea on varmasti arvata, missä se kokous pidettiin – missäpä muualla kuin Vanhasen Orvokilla, jotenka kiitoksen hänelle tarjoilusta. Koska meitä oli paikalla vain pieni joukko, emme voineet tehdä mitään tulevaisuuden suunnitelmia. Ainut asia, jonka päätimme, oli entinen hallituksen kokoonpano. Siinä samalla pohdittiin, onko meillä vielä edellytyksiä jatkaa toimintaa. Päätimme jatkaa lopullisen ratkaisun myöhempään ajankohtaan, kun saadaan suurempi joukko koolle.

Että tällaisiin eväin aiomme vielä jatkaa tätä Vpl. Pyhäjärvi-kerhon toimintaa.

Hyvää kesää kaikille täältä Lappeenrannasta, toivottelee

RAIMO FEDERLY

Kotisivut osoitteessa:
www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio

Ylioppilaita

Tuula Musakka kirjoitti 2.6.2012 ylioppilaaksi Lauttakylän lukiota. Isovanhemmat ovat **Sulo** ja **Laina Musakka**. Sulo Musakka (s. 27.11.1927) oli kotoisin Pyhäjärveltä, Salitsanrannan kylästä.

Sammon keskuslukioista kirjoitti ylioppilaaksi Tampereelta **Juho Petteri Pesonen**. Petterin vanhemmat ovat **Juha** ja **Leena Pesonen**, o.s. **Pärssinen**. Isovanhemmat **Seija** ja **Antero Pärssinen** Hollolasta.

Hyvinkään Yhteiskoulusta kirjoittivat tänä keväänä ylioppilaiksi serkukset **Tuuli** ja **Juuso Uusitalo**. Juuson isoveljet **Iiro** ja **Tee-mu Uusitalo** pääsivät ylioppilaiksi samasta koulusta keväällä 2009 ja 2010. Kahdeksanpäisen serkusarjan neljä nuorinta ovat vielä lukiolaisia ja suorittanevat ylioppilastutkinnon vuosina 2013-2015. Serkusten isoisä on **Kari Uusitalo**.

Ronja Kemppainen on suorittanut ylioppilastutkinnon Sibelius-lukiossa Helsingissä. Vanhemmat **Johanna** ja **Jouni Kemppainen**. Isovanhemmat **Eila** ja **Rauno Savia** sekä **Irma** ja **Ismo Kemppainen**. Eilan vanhemmat **Elina** o.s. **Pärssinen** ja **Emil Naskali** Pyhäjärven Alakylästä. Irman vanhemmat **Helmi** o.s. **Kaasalainen** ja **Albert Kaasalainen** Pyhäjärven Kaurusta.

Ronjan serkku **Heppu Simola** on suorittanut ylioppilastutkinnon Kyrklätts Gymnasiumissa Kirkkonummella. Vanhemmat

Heidi Savia ja **Juha Simola**. Isovanhemmat **Eila** ja **Rauno Savia** sekä **Lilli-an** ja **Erkki Simola**. Eilan vanhemmat **Elina** o.s. **Pärssinen** ja **Emil Naskali** Pyhäjärven Alakylästä.

Valmistuneita

Joonas Juvonen on valmistunut kauppatieteiden maisteriksi Helsingin Kauppakorkeakoulusta 25.05.2012. Vanhemmat **Raimo** ja **Liisa Juvonen** Helsingistä. Raimon isä on **Osmo Juvonen** Pyhäjärven Enkkuasta.

Media-assistentiksi valmistui 31.1.2012 Paasikivi-opistosta Turusta **Jasmiina Tiia Karoliina Servo** Sastamalan Mouhijärveltä. Jasmiinan vanhemmat **Niina Naskali** ja **Pasi Servo**, Niinan vanhemmat **Aarne** ja **Marja-Liisa Naskali**. Aarnen vanhemmat **Ilmari** ja **Martta Naskali**, Ilmari oli kotoisin Vpl. Pyhäjärven Musakanlahdesta.

Pyhäjärvi-lehti julkaisee joka numerossaan tietoja perhetapahtumista, kuten merkkipäivistä, edesmenneistä ja valmistuneista. Muistathan kuitenkin aina kysyä asianosaisilta luvan tietojen julkaisuun.

Merkkipäiviä

Kirsti Svansjö, o.s. **Karppanen**, täyttää 90 vuotta Nokialla 14.7.2012. Hän on kotoisin Pyhäjärven Alakylästä.

- Onnea toivottavat sisarukset perheineen.

Naapuripitäjän Sakkola-Seuralla 50-vuotisjuhlien pidot

Pyhäjärven naapuripitäjästä Sakkola-Seura vietti 50-vuotisjuhliansa 25. toukokuuta Karjala-talolla Helsingissä. Kulttuuri- ja musiikkipitoisilla juhlilla esiintyi mm. Wiipurin Soitannollinen kerho, maanpuolustuskorkeakoulusta Kadettikvartetti, pianisti **Max Jakobsson** sekä **Liisa Antila** kanteleineen.

Juhlilla julkistettiin myös **Teuvo Kuparisen** ja **Hellevi Kuupon** laatima Sakkola-Seuran 50-vuotishistoriikki. Juhlaohjelman lomassa nautittiin Karelia-ravintolan isännän, keittiömestari **Pekka Pärssinen** kokkaamat mait-tavan pitopöydän antimet. Pyhäjärvi-seuran puolesta naapuripitäjäläisiä oli onnittelemassa seuran pj, Pyhäjärvi-Säätiön hallintoneuvoston jäsen **Kaarina Pärssinen**.

Juhlapuheen piti sakkolalaisjuurien rovasti **Simo Repo**, ja juhlaa johdatteli seuran puheenjohtaja **Väinö Meskanen** (kuvassa oik.) -MRT

Kauvatsan Karjalaiset hankki kyykkäpelin kyläläisille

Hutunkeittoa ”opettajien”, **Heikki Reikko** ja **Eero Pruuki** välillä. Taustalla katselevat **Gulffin Vesku** eli **Vesa Rantanen** ja **Hannu Pruuki**.

Kauvatsalla paikallinen huoltamoyrittäjä ”Gulffin Vesku” on useana kesänä järjestänyt erilaisia aktiviteetteja paikallisille nuorille ja myös varttuneille. On pelattu lentopalloa, heitetty keihästä ja tehty pyöräretkiä.

Tänä kesänä tarjoutui mahdollisuus tutustua van-

han karjalaisen seurapelin kyykän hienouksiin. Kauvatsan Karjalaiset hankki huittilaisen Inkisen Kotiteollisuuden tekemän kyykkäpelin kauvatsalaisten käyttöön.

Ensimmäisen kerran peliä pelattiin helatorstai-iltana pienen vesisateen säestämänä. Pelin sääntöjä oli-

vat opettamassa Tampereen Teknillisen Yliopiston opiskelijat **Eero Pruuki** ja **Heikki Reikko**, jotka molemmat ovat kauvatsalaisia. Eeron isoäiti on kotoisin Pyhäjärveltä, Lahna-valkamasta.

HANNU PRUUKI

Kerromme
Vpl. Pyhäjärvi-lehdessä
vuosien saatossa

STIPENDIN
SAANEIDEN
KUULUMISIA,

opintojen keskeltä tai
valmistumisen jälkeen.

Ota yhteyttä
toimitukseen!

Tilaa oma
Pyhäjärvi-lehti

tai anna ystävälle ja sukulaiselle lahjaksi!
Tilaushinta edelleen vain
30 euroa/vuosikerta,
lehti ilmestyy kerran kuukaudessa.
Huom! Saatavilla vielä myös kaikki
alkuvuoden numerot.
Soita p. 040 730 2622

Tiesitkö tämän
Pyhäjärven vaakunasta?

Vaakunan kuviot on otettu Pyhäjärven kirkko-aholle 1936 pystytetystä lahjoitusmaatalonpoiki-en muistomerkin huipulla olevasta lyhdystä, jonka yläpuolella oli Karjalan vaakunakuviot. Idea on rovasti **Kaarle Viikan** ja heraldisessa muotoilussa avusti heraldikko, graafikko **Kaj Kajander**, 1989.

Vaakunan selitys: Punaisessa kentässä kultainen lipuke, jossa musta, kulmikas tylppäkärkinen ankkuriristi; ristin alin sakara muita pitempi. Lipukkeen yläpuolella kaksi irtonaista, toisiaan vastaan iskevää käsivartta, joista oikea pitelee miekkaa, vasen käyrää sapelia; kaikki hopeaa.

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön puheenjohtajat

Hallituksen
puheenjohtaja
Yrjö S. Kaasalainen
Harjavalta,
Kallenk. 10
29200 Harjavalta
puh. 0400-626 770,
yrjo.kaasalainen
@luukku.com

Hallituksen
varapuheenjohtaja
Juhani Forsberg
Helsinki,
Ryytimaantie 19 A 8 00320
Helsinki,
puh. 050-511 2899,
juhaniforsberg
@gmail.com

Hallintoneuvoston
puheenjohtaja
Esko Pulakka
Nokia,
Kuljunperäntie 189
37200 Siuro
puh. 044 383 0867
esko.pulakka
@gmail.com

Karjalan pojat vanhan tiedon perässä...

Isäni Rauni Jalo on merkinnyt sukutietoihinsa Henrik Jalon osallistuneen Turkin sotaan 1877 – 1878. Henrik oli hänen isänsä Erikin isä. Henrik on syntynyt Ruotsinpyhtäällä Vastilan kylässä Jaakkolan talossa 1831. Hän jäi isästään Mattsista orvoksi 13 vuotiaana. Hänen isänsä hukkui Kymijokeen.

Henrik lähti nuorukaisena Kymijoen vartta alas-päin, päätyen Kymiin, jossa hän oli Sutelassa sepän renkinä. Henrik värväytyi sotapalvelukseen, jossa hänelle annettiin komentokieleen sopiva nimi ”Jalo”. Kirkonkirjoissa hänen ammatikseen merkittiin ruotusotilas. Henrik avioitui ja sai perillisiä. Isoisäni syntyi 1876. Seuraavana vuonna syyskuun 6. Pnä Helsingistä lähti juna kohti Romaniaa, Tonavan rannalle asti.

Balkanilla asuvat slaavit olivat jo pitkän aikaa vastustaneet turkkilaisia. Venäjä oli julistanut huhtikuussa 1877 sodan Turkia vastaan. Tähän sotaan Aleksanteri II lähetti siis suomalaista sotaväkeä noin pataljoonan verran. Mukana oli myöskin soittokunta, lääkintähenkilökuntaa, kaksi lääkärinä, välskäreitä, sairaanhoitajia ja sanitärejä.

Matka Tonavalle kesti lähes kuukauden. Joki yllettiin ponttoonisilta pitkin Svistovissa. Ensimmäinen taistelu, johon suomalaiset joutuivat nykyisessä Bulgariassa, oli kuuluisa Gorni Dupnikin taistelu. Se alkoi 24. päivä lokakuuta. Suomalaiset olivat mukana pääjoukossa, joka valloitti turkkilaisten linnakkeen. Suomalaisien tappiot tässä taistelussa olivat 22 kaatunutta ja noin sata haavoittunutta. Kaatuneet suomalaiset haudattiin seuraavana päivänä yhteishautaan. Haudalle laitettiin puinen risti. Myöhemmin kaatuneitten suomalaisten muistoksi on pystytetty kivinen muistomerkki Gorni Dupnikin vallille.

Sukututkimusteni yhteydessä sain sotaretken vaiheista tietoa Sarenin sukuseuran kautta. Sieltä sain kuvan ja tiedon muistomerkkin olemassaolosta.

Katsellessani kuvaa muistomerkistä Bulgarian maa-

Aseveljien patsas.

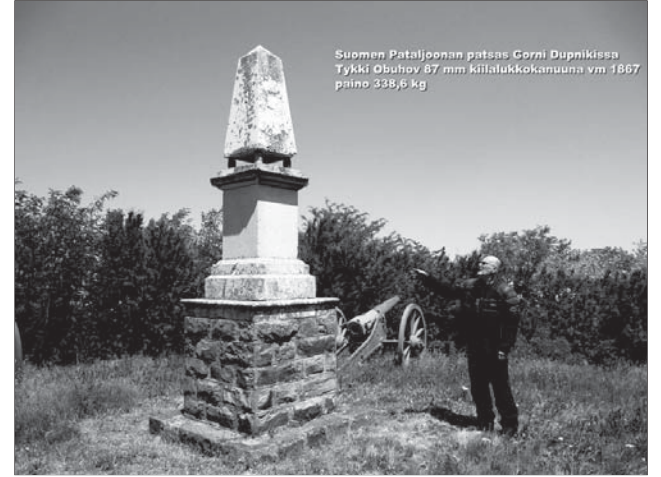
perällä, ajatuksissani koetin elää niitä tapahtumia, joihin isäni isoisä Henrik Jalo oli joutunut tuolla sotaretkellä. Ajatus alkoi elää omaa elämänsä ja minusta tuntui, että on lähdettävä katsomaan kyseinen muistopaasi, joka muistutti Henrikin sotakokemuksista ja sotatovereiden kohtalosta. Koska matka oli ollut pitkä ja vaivalloinen sen aikuisilla kulkuvälineillä, etupäässä jalan, niin päätin suorittaa oman matkani myöskin hiukan vaikeamman kautta. Ainakin olin säiden armoilla. Päätin suorittaa matkan moottoripyörällä.

Matkatoverikseni sain vanhan armeijakaverini Raimo Inkiläisen, joka on syntynyt välirauhan aikana Valkjärvellä Karjalassa. Sepä Arvi Inkiläisen poika. Rami, kutsun häntä Ramiksi, oli jättänyt moottoripyöränsä talveksi Malagaan, Espanjaan ja hän oli hakemassa sitä kesäksi Suomeen. Sovimme, että ajamme moottoripyörillämme Ljublijanaan Sloveniaan, Rami Espanjasta ja minä Suomesta. Siis varsinainen kokoontumisajo. Ramille tuli 2500 km ja minulle

1500 km. Ljublijanasta sitten lähdimme yhdessä ajamaan kohti Gorni Dupnikia.

Ensimmäinen majapaikkamme oli Kroatiassa Kutinan kaupungissa Hotelli Kutina, kolmen tähden hotelli. Sieltä jatkoimme Serbian kautta Bulgariaan, jossa yövyimme Montana nimisessä kaupungissa. Siitä olikin lyhyt matka määränpäähämme. Saavuttuamme Gorni Dupnikiin tapasimme pariskunnan, joka oli juuri lähdössä autolla. Kysyimme heiltä patsaan sijaintia, näyttäen muistomerkkin kuvaa heille. Yhteistä kieltä meillä ei valitettavasti ollut. Rouva ”Lili” viittasi meitä seuraamaan ja niin ajoimme hieman tämän pikkukaupungin ulkopuolelle, vähän korkeammalle maastokohdalle. Siellä oli Lavrov Park niminen sotamuistolehto, jossa oli erittäin paljon sotilaita esittäviä patsaita, erilaisia suurehkoja muistomerkkejä ja valtavan ison toisen maailmansodan muistorakennelma, jossa oli paljon nimiä ja venäjänkielisiä tekstiä, sekä erilaisia muistomerkkejä. Siellä oli

myöskin puiston henkilökunnan huoltorakennus, mutta ei ollut ketään paikalla. Emme löytäneet opaittemme avulla juuri sitä muistomerkkiä, jota olimme etsimässä. He olivat kyllä hyvin avuliaita, eivätkä tahtoneet rahaa palveluksistaan, vaikka yritimme antaa. Kiitos heille! Jäimme kiertämään ja etsimään. Oli kuuma päivä, 30 lämmintä ja ajovarusteet päällä. Rami keksi, että ajelimme puistossa käytäviä pitkin, niin että saimme helpommin etsittyä. Ei kai tulisi turhaa reissua? Erään kivetyn käytävän päässä oli suuri kivipaasi, jossa oli paljon venäjänkielisiä tekstiä. Sen takaa lähti pieni polku, josta pääsi vähän ylemmäs. Kävelimme pensaikon lävitse ja siinä se oli. Patsas, jota olimme tulleet etsimään. Otimme siitä kuvia, niin kuin muualtakin puistosta ja ajattelimme aikaa 134 vuotta aiemmin, lokakuun 24:tä päivää 1877, jolloin siellä oli sodittu. Historian tietoa: ”Silloin ensimmäisessä taistelussa kaatui 22 suomalaista. Taistelut jatkuivat kylmän ja lumisen talven ajan. Tykkeitä

(Obuhov 87K67, paino 338,6kg) oli vedetty vuorilla miesvoimin paikkoihin, mihin hevosilla ei pääsyt. Paljon oli tullut paletumia ja sairautta sodan aiheuttamien haavoittumisten ja kaatumisten lisäksi. 23. helmikuuta 1878 joukot saapuivat Konstantinopoliin, Marmarameren rannalle. Kaartilaiset rakensivat saunan maakuoppaan ja saunoivat ahkerasti. Ruokaa oli kylliksi, mutta suomalaista ruisleipää ei.

Eräs itkevä pikkupoika tuli kaartilaiden luokse poltetusta kylästä. Turkkilaiset olivat tappaneet hänen kreikkalaiset vanhempansa. Kapteeni Ramsay otti pojan suojelukseensa ja poika pääsi sotaväen mukana Suomeen. Hän pääsi Kaartin soittokuntaan. Myöhemmin hänestä tuli soittokunnan kapellimestari. Hän oli Aleksi Apostol ja hän sai tehtäväkseen järjestää itsenäisen Suomen puolustuslaitoksen soittokunnat 1918.

Huhtikuun 23. Päivänä alkoi kotimatka. Ensin laivalla Odessaan ja sieltä junaalla Helsinkiin. Paluumatalla Aleksanteri II tapasi kaartilaiset Pietarissa. Toukokuun 5. päivänä 1878 juna saapui viimein Helsinkiin.

Se sotaretki oli päättynyt. Toukokuun 6. päivänä 2012 otimme valokuvia Gorni Dupnikissa. Siellä olimme: Paavo Jalo ja Raimo Inkiläinen. Balkanin vuorilla Henrik Jalokin oli vaaroja uhmaten ajanut ”väärauskoisia” pois Balkanilta. Hänen matkansa ei ollut taloudellisestiakaan turha, hän sai rahaa sotaretkestään niin, että kotiin palattuaan hän osti Kymin Korkeakoskelta perheelleen oman talon.

Matkan tarkoitus oli siis

saavutettu. Olimme olleet historiallisilla paikoilla. Tässä tapauksessa tämä oli myöskin osa Jalon perheen historiaa. Tuntui kummalliselta, että näin kaukana Henrik ja muu sotaväki oli tavallaan komennushommissa ja he jatkoivat aina Istanbuliin asti omaa retkeään. Me halusimme myös nähdä Mustan Meren, ei tosin menty Turkin rajoille, vaan jatkoimme matkaa Varnaan. Se olikin sitten käänköpaikka, josta lähdimme kotimatalle. Tulimme Romanian, Unkarin, Slovakiin, Puolan, Liettuan ja Latvian kautta Tallinnaan ja sieltä laivalla Suomen puolelle. Minun Bemariini tuli yli 6000 km ja Ramin tuhat enemmän.

Matka oli onnistunut ja siitä jäi hyvät muistot sekä valokuvia. Valokuvat ovatkin olleet minulle sellainen kannustava tekijä juurieni etsimisessä. Vanhoista suvussa kulkeneista kuvista yritän selvittää oman sukuni elämän vaiheita. Se on mielenkiintoista ja haastavaa. Mitään ei saavuta, jos ei ole haasteita. Tämän ”sotilastehtävän” haasteet oli hyvä ottaa vastaan vanhan armeijakaverini Ramin kanssa. Kiitokseni hänelle matkaseurasta.

PAAVO JALO

Hevosvetoinen kulkuneuvo Romaniassa.

Iloista iltopalaa matkamiehille.

Yöpyä voi vaikka hotelli Kutinassa.

Pyhjärven Vernitsalla on ollut tapana pitää yhteiset äitienpäivät. Kertoman mukaan kylän nuoret vastasivat järjestelyistä. Taloissa pidettiin kunnia-asiana lahjoittaa leipojille voita, muna, sokeria, maitoa, kermaa, ryynejä ja jauhoja. Nuoret leipoivat maittavia taidokkaita leipomuksia, toimintaa arvostettiin suuresti.

Marttayhdistystoiminta oli vireää, se edisti tietoja ja taitoja, joita päästiin yhteisissä tilaisuuksissa tuomaan esille. **Amalia Tukiainen** on kertonut, kuinka aina jokin tarjottava nousi enemmän esille, ja tämän tekijä pyydettiin keittiöstä kaikkien kiiteltäväksi. Äitienpäiviä vietettiin ensin Hovimäellä, Humalan isossa tuvassa. Kansakoulun valmistuttua 1931 äitienpäivien vietto siirtyi koululle.

Vanhan tavan siivittämänä järjestimme **Lappalaisen** ja **Humalan** sukutapaamisen ja äitienpäivät 13.5.2012 Ikaalisissa. Kutuja lähetettiin ja viestiä pyydettiin jatkamaan eteenpäin.

Iloksemme suvun koontumisviesti oli hyvin vastaanotettu. Meitä oli koolla liki sata henkilöä. Meiltä yhdistävänä tekijänä on myös Vernitsan kylä. Joukossa oli syntyperäisiä vernitsoisia, sukuun syntyneitä ja sukuun avioitumisen myötä liittyneitä. Mukana oli väkeä Anttoselta, Lappalaiselta, Hämäläiseltä, Humalalta ja Pitkäseltä.

Iäkkäin oli virkeä, 92-vuotias **Else Virtanen** o.s. Lappalainen ja nuorin kolmen kuukauden ikäinen **Netta Heino**, (Osma Lappalaisen tyttären tytär). Ikäjakama oli tasaisesti kaikkea tästä väliltä.

Tämä mahdollistikin iloisen vilkkaan puheensorinan koko juhlan ajaksi. Katsoessa 1928 otettua äitienpäiväkuvaa, sielläkin oli tasaisesti kaiken ikäisiä ihmisiä. Tämän kaltaisen terveen voimaannuttavan yhteisöllisyyden toivoisi viriävän nyky-yhteiskuntaankin.

Tilaisuus aloitettiin lipun nostolla, Karjalaisten laulun siivittämänä. Tämän jälkeen siirryimme juhla-lounaalle **Kauppilan** matkailutilan pyyntiin. Isäntäpari **Minna** ja **Kalle** olivat valmistaneet maittavan juhla-lounaan.

Kalle jatkaa sukutilan viidentenä isäntänä, vaimo Minna o.s. **Kansikas**. Isovanhemmat **Laina** ja **Onni**

Kansikas (Laina Yläjärveltä ja Onni Terijoelta) sekä **Toini** ja **Aarne Lappalainen** (Vernitsalta)

Ohjelma oli vapaamuotoista. Muisteltiin pois nukuneita sukulaisiamme, valokuvista tunnistettiin tuttuja kasvoja, joita yhdessä muistettiin tarinoitiin.

Heli Hiltusella oli useita valokuvia mummonsa **Tyynen** ja vaarinsa **Reino Hiltusen** albumista. Näihin ei ole kirjoitettu henkilöiden ja paikkojen nimiä. Näihin tuli jonkin verran päivitystä. Totesimme taas kerran, kuinka tärkeää on kuvan taakse kirjoittaa nimet, paikat ja päiväykset.

Pentti Lappalaisella oli Kilvakkalan uusi kyläkirja, jota innokkaasti myös tutkittiin. Kirjassa tuodaan hyvin esille siirtolaisten evakomatkan päättymisen, uudisrakentaminen ja peltojen raivaaminen.

Vernitsan kyläläisiltä on koottu tarinoita kylän elämästä heidän muistikuvien mukaan. Näin kylä tulee eläväksi niillekin, jotka näkevät paikan vain kauniina maisemana Laatokan rannalla.

Luin **Hämäläisen Vienon**, **Hiltusen Tyynen**, **Humalan Einarin**, **Anttosin Reinon** ja **Lappalaisen Päiviön** tarinoita. Tarinoista välittyi vireä, iloinen, yhteisöllinen voimakaasti tulevaisuuteen uskova elämänsenne. Tarinan kertojia on enemmänkin, tarkoitus on joskus saada ne yksiin kansiin.

Toini Lappalainen on muistellut talo talolta kylän raitin, tämä on ollut apuna monelle kotiseutumatkajalle hahmottaessaan omen vanhempiensa kotipaikkaa. Tiethän siellä ovat vielä hyvin hahmoteltavissa, vaikka taloja ei olekaan.

Kyykkääkin pelasimme, **Kanniston Aarne** opetti kuinka karttua heitetään ja mikä on akka, pappi, nurkkapappi tai kuokkavieras. Näin peli tuli mukavasti tutuksi. Ehkä joskus pelaamme ihan tosissaankin.

Valitettavasti tilaisuudesta jäi virallinen yhteiskuva ottamatta. Yksittäisiä kuvia kuitenkin otettiin.

Päivästä jäi kaunis muisto elämän muistokirjaan. Joskus taas kokoonnumme tarinoimaan äitienpäivän tai jonkun muun teeman merkeissä.

LEA JOKINEN

Vernitsalaisia koolla 2012; edessä **Anna Lappalainen** ja **Pentti Lappalainen**, keskellä **Else Virtanen**, **Salme Lappalainen**, **Esa Virrankilpi**, **Tellervo Brander**, **Eva Virrankilpi**, takana **Lea Jokien** ja **Seija Kujala**.

Vernitsoisten äitienpäiviä muistaen: Lappalaisten ja Humalan suvut tapasivat Ikaalisissa

Äitienpäivät 1928 Vernitsan Hovimäellä Humalan pihassa.

Vernitsan talot Sortanlahdesta tultaessa Toini Lappalaisen muistamana

Oikealla:
Heikki ja Anni Kuronen
Arvi ja Amalia Tukiainen

Noustaan Mennunmäkeä ylös, edelleen oikealla:
Olli ja Anna-Liisa Tukiainen
Vasemmalla:
Tuomas ja Mari Soikkeli
Tuomas ja Kaisa Lappalainen
Matti ja Iina Musakka
Lauri ja Olga Anttonen
Oikealla:
Matti ja Mari Humala
Heikki Kuronen (taloa aiemmin asunut Tuomas Rampa)
Anni Pesonen
Tuomas ja Selma Rasilainen
Vasemmalla:
Jussi Lappalainen (kutsuttiin Paussu-Lappalaiseksi)
Matti ja Anni Pausu
Oikealla:
Helena Javanainen
Juho ja Iida Talja

Palataan Mennunmäkeä alas oikealle ja jatketaan tietä kansakoulun suuntaan.
Oikealla:
Aarne ja Toini Lappalainen
Onni ja Hilja Lundeen (taloa aiemmin asunut Klaara ja Herman Tallus)
Vasemmalla:
Edvart ja Kaisa Multanen
Pekka ja Aino Eeva
Oikealla:
Ville ja Hilja Vuohelainen (entinen Anni Kurosen mökki)
Aarne ja Hilma Lagström (aiemmin taloa asuneet Simo Tihveräinen, Otto Karkiainen, Juho Javanainen)
Vasemmalla:
Hovimäen talot:
Lauri ja Selma Kuivalainen
Heikki ja Mari Inkinen
Kalle ja Iida Theman
Juho ja Hilma Humala
Ville ja Anni Dahl
Juho ja Hilma Lappalainen

Majaharjun taloja, vasemmalla:
Juho ja Anni Kymäläinen
Aleksi ja Anni Tihveräinen

Kansakoulu, koululla asuivat:
Opettaja Ilmari Kouvo, vaimonsa Kaisa ja heidän lapsensa
Opettaja Kerttu Puustinen äitinsä kanssa

Matti ja Mari Tihveräinen
Aukusti Paaso sisaruksineen

Oikealla:
Anna-Mari Kuronen ja tytär Liinu Satama asui talossa tullivartija miehensä kanssa
Tuomas ja Martta Tenkanen
Aapro ja Tyyne Kaasalainen
Anna Törrönen (veljensä kanssa)

Oikealla Suoperän talot:
Matti ja Impi Lappalaisen kaksi taloa
Heikki ja Anni Tukiainen
Anni Javanainen
Matti Javanainen
Pekka ja Agneetta Javanainen

Majaharju päättyy, mutta edelleen oikealla:
Janne ja Anni Pitkänen
Juho ja Katri Tenkanen
Pekka ja Riitta Tenkanen
Topias ja Loviisa Tenkanen
Riikka Kettunen poikansa kanssa
Tuomas ja Mari Hiiri
Matti ja Iida Pärssinen
Juho ja Aliina Ukkonen
Juho ja Helena Koiranen
Alpo Stop
Liisa Rastas
Antti ja Katri Hämäläinen. Tie jatkuu Ylläppäähän

Palaamme Mukkelinmäelle ja jatkamme Janne Pitkäsen kohdalta:
Oikealla:
Emil ja Mari Lukkarila
Vasemmalla:
Matti ja Anna Pitkänen
Kiuru; talo oli jaettu ja veljeksillä oli itsenäiset taloudet omissa päädyissään
Tauno ja Anna Kiuru
Vilho ja Inkeri Kiuru
Viljam ja Mari Lappalainen

Palaamme takaisin Emil Lukkarilan kohdalle josta, tie kääntyy Piskasenmäelle:
Antti ja Josefiina Äijö
Simo ja Helena Pärssinen
Tuomas ja Liisa Vesikko
Juho ja Anna-Mari Kovero
Aati ja Varpu Hutri
Juho ja Amalia Nolo
Tuomas ja Anna Kaasalainen
Heikki ja Liisa Kuronen
Antti ja Katri Kuronen
Heikki ja Liisa Tenkanen

Pyhäjärven kyläretki osa XI: Kahvenitsan ympäristö

Jatkettaessa Kiimajärven rantaa Hassinmäeltä eteenpäin tultiin vuonna 1769 jo Väärälahden pohjukassa Kahvenitsan maille. Kylien välinen raja kulki lahdelta Äijönlammelle ja lammen toisesta päästä kohti pohjoista pitäjän rajalle. Kiimajärven rantaviivasta vain puolisen kilometriä oli kahvenitsalaisilla, lahden suulla alkoivat Alakylän rantamaat. Noin kahden kilometrin jälkeen tultiin Kalamajan kylään.

Kylien rajat muuttuivat isojaossa kovasti, joten ohessa on kuva tilanteesta 1770-luvulla. Ne kylät, joissa talot olivat Käkisalmen - Kiviniemi -tien itäpuolella, kuuluivat Soltikoffille eli Taubilan donaatioon ja muut Trubetskoin donaatioon. Kuvaan on merkitty talojen ja taloryhmien sijainti täplällä.

Kahvenitsan ja Alakylän välinen raja noudatteli pääosin Konnitsan tietä, joka kulki nykyistä reittiä. Joskus aiemmin tie oli saattanut kulkea osan matkaa hieman etelämpänä, kun raja teki pienen poikkeaman. Alakylän koulun paikkeilta kyläraja vei Kahvenitsanjärven rantaan ja Hietasenlahti Sirkänmäelle asti oli Alakylää. Tästä eteenpäin raja noudatteli vasta paljon myöhemmin tehtyä tietä osuuskauपालle ja sieltä edelleen notkossa puron vartta.

Vuonna 1769 Kahvenitsanjärvi oli huomattavasti nykyistä laajempi, suunnilleen nykykartan kosteikkoalueen kokoinen ja järvessä oli pieni Mertasaari. Lintujärveksi se muuttui vasta Freederickszin aikana tapahtuneen pinnanlaskun jälkeen. Oheiseen karttaan on merkitty rantaviiva v. 1769 ja isojaon aikaan v. 1879, kaikki vedeltä vallattu maa kuului Taubilalle.

Pärssisten Kahvenitsa

Kahvenitsanjärven rannoilla asui pääasiassa Pärssisten sukua. Itärannan tila A oli verokartan tilastossa nimetty **Heikille**, vaikka isä Yrjö Heikinpoika (s. 1697) oli vielä elossa. Vuoden 1754 veroluettelossa tämä tila muodosti **Passin** kylän, nimi tuli uudestaan käyttöön isojaossa. Perheeseen kuului 12 henkilöä, heillä oli 13 lehmää ja 16 nuorta nautaa. Hevosia oli neljä ja lampaita oli 23. Mikko Ijäs tuli myöhemmin vävyksi.

B-tila oli merkitty **Mikkolle** ja C-tila **Juholle**. Ketä Mikkoa ja Juhoa on tarkoitettu, siitä ehkä Pärssiset itse saavan selon. Talot olivat samassa pihapiirissä, lisäksi järven luoteisrannalla oli tilojen erillistaloja, joista yksi kuului B-

tilaan, kaksi C-tilaan ja yksi E-tilaan, toisessa C:n erillistalossa asui ilmeisesti **Martti**, kun Martinpellot ympäröivät sitä. Pärssilän pihapiirissä oli pakko viihtyä vilskeessä ja sovussa, asukkaita oli noin 120 ja aviopareja 22, muutama toki järven vastarannalla. Hevosia oli 29, nautakarjaa 110 ja lampaita 170.

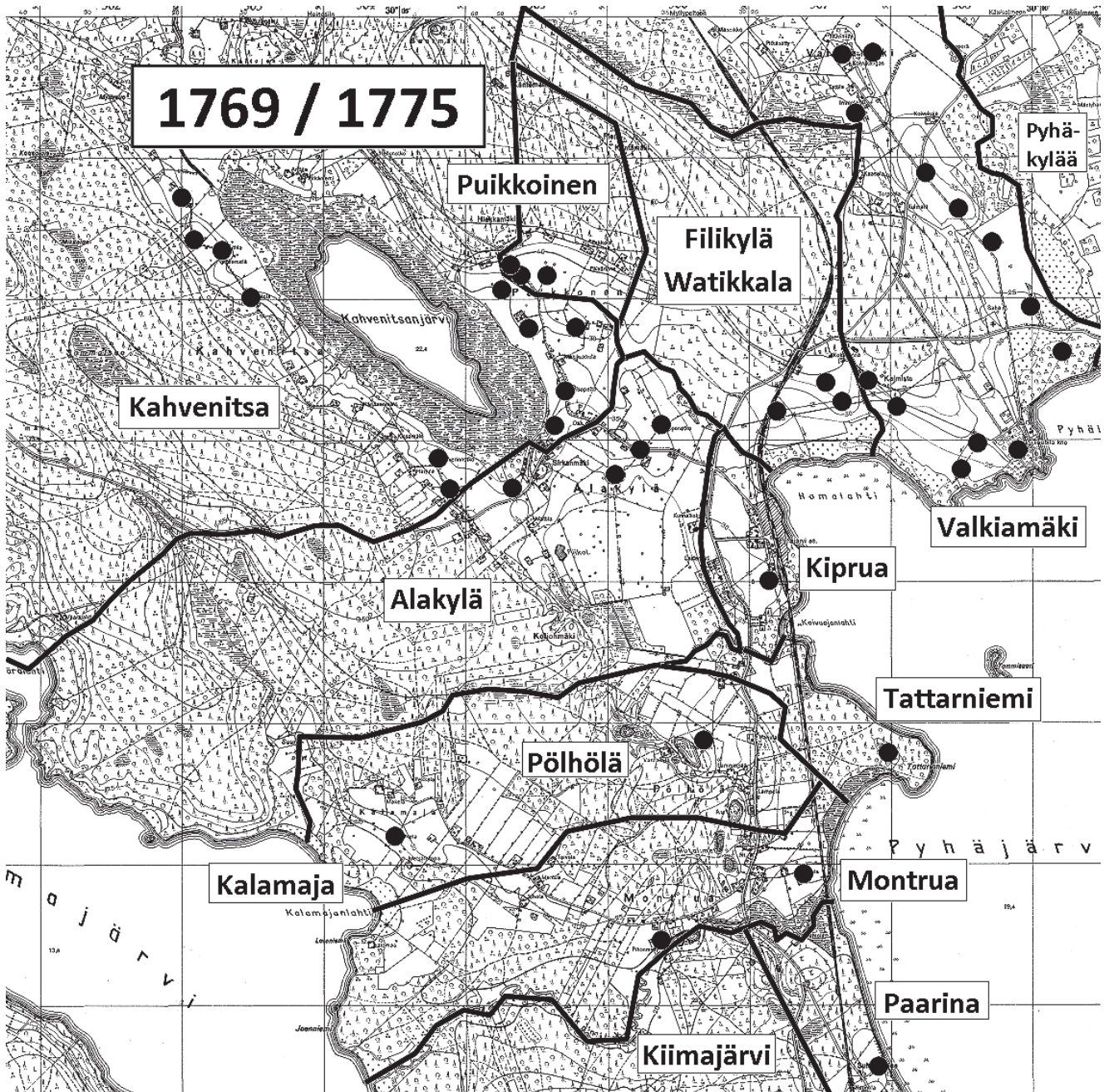
Matin tila D ei ollut rannassa. Tälle tilalle oli kirjattu 38 asukasta, 9 hevosta, 42 nautaa ja 15 lammasta. Toisen **Juhon** E-tilalla oli kaksi pihapiiriä, pääpaikka oli Anttilanmäellä, asukkaita E:n taloissa oli yhteensä 64 ja eläimiä tavanomaiset määrät: 7 hevosta, nautakarjaa 27 ja lampaita 47.

Vanhoja Kahvenitsan sukuja olivat myös **Orpana** ja **Brusius**, heidän asuinpaikkansa olivat jossain edellä mainituista tiloista, ja **Haikosia** oli Pärssisten väynä tullut paikalla ennen vuotta 1769.

Puikkoisten kylä

Kahvenitsan verokartan H-tila oli merkitty Puikkoisiin, jossa oli kolme talon paikkaa. Peltöjen lisäksi metsämaat oli erotettu Kahvenitsasta ja oheiseen kylärakarttaan piirretyn lisäksi järven luoteispuolella oli metsä- ja niittyalue. Kylässä asuivat Antti Juhonpoika ja Juho Antinpoika **Oronen** sekä torppari. Heitä oli yhteensä 28, kuusi hevosta, yli 30 nautaa sekä 40 lammasta.

Vuoden 1754 veroluettelossa oli kolme Puikkoisten tilaa, joista ainakin yhden asukkaat olivat vuoden 1769 luettelossa Kahvenitsassa, luultavasti E-tila-

Kyläraajat 1770-luvulla.

lalla. Ehkä maanmittari oli vain erottanut Oroisten ja Pärssisten maat toisistaan.

Kiiverinnotko

Järven lounaisreunalla oli kaksi Kahvenitsan kylän ti-

laa, **Mikko Kaasalaisen** F-tila sekä **Juho Kiiverin**, G-tila. Kiiverinnotkossa asui myös **Näriäisiä**, joista ensimmäinen tuli paikalle Salitsanrannasta v. 1728 erään Kiiverin lesken uu-

deksi puolisoiksi. Kiiverin tilalla asui 37 henkeä ja Kaasalaisia oli 15. Heillä oli yhteensä 18 hevosta, 35 lehmää, 25 nuorta nautaa ja 100 lammasta.

Alakylä eli Ryhmänkylä

Verokartassa vuonna 1769 käytettiin akueesta nimeä Ryhmänkylä eli Alakylä. Näistä Ryhmäkylä tuntuu luontevalta, talot olivat ryhmänä, ehkä aiemmin vielä tiiviimpänä. Mutta miksi aika korkealla mäenrinteellä olevat talot olivat Alakylää? Toki myöhemmin pelloja oli alhaalla notkossa, mutta ei vielä v. 1769.

Alakylässä oli yhteensä 168 asukasta ja heillä oli 41 hevosta, 92 lehmää, 55 nuorta nautaa ja 127 lammasta. Kylän päätilat olivat kahdessa ryhmässä. Tilat A (nimetty **Anna Arponen**) ja B (**Tuomas Kaasalainen**) olivat mäen rinteessä tien varressa. B-tilalla oli lisäksi toinen talo lounaispuolella, jossa asui ilmeisesti **Haikonen**. Tilat C (**Yrjö Ahvonen**) ja D (**Lauri Määttänen**) oli edellisistä muutama sata metriä koilliseen, joka oli nykykartassa Tepponotko. Kylään kuului vielä tila E (**Anna Arponen**) Hietasenlahden rannassa, kartassa Hetainlax. Tilojen A, B ja

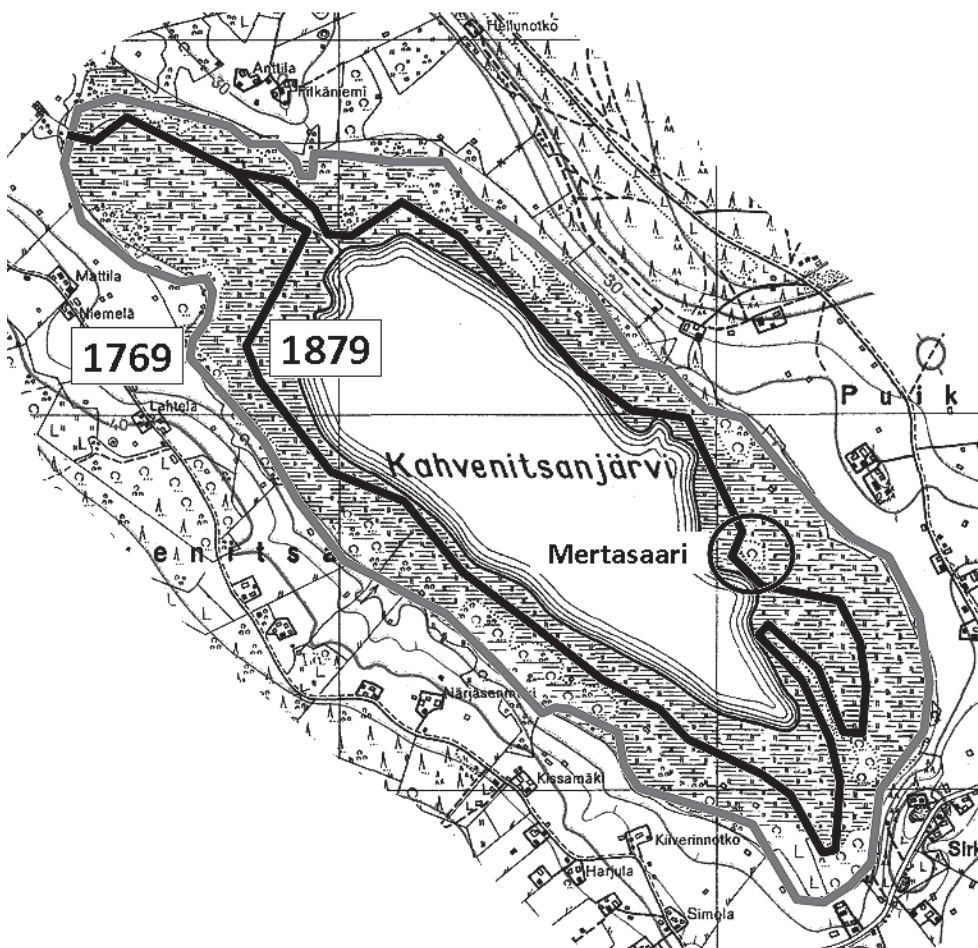
E metsät olivat yhteiset, samoin tilojen C ja D.

Tie kohti Konnitsaa ei kivunnut Sirkänmäelle, vaan taloryhmien luota mäen eteläpuolelta. Notkossa oleva Piikalampi oli ennen nimeään Likolampi. Myrskylampi, myöhemmin Alakylänlampi oli kuivattu ilmeisesti 1920-luvulla. Suunnilleen kaikki ennen sotia olleet pellot olivat jo vuonna 1769 käytössä, osa vielä niittynä.

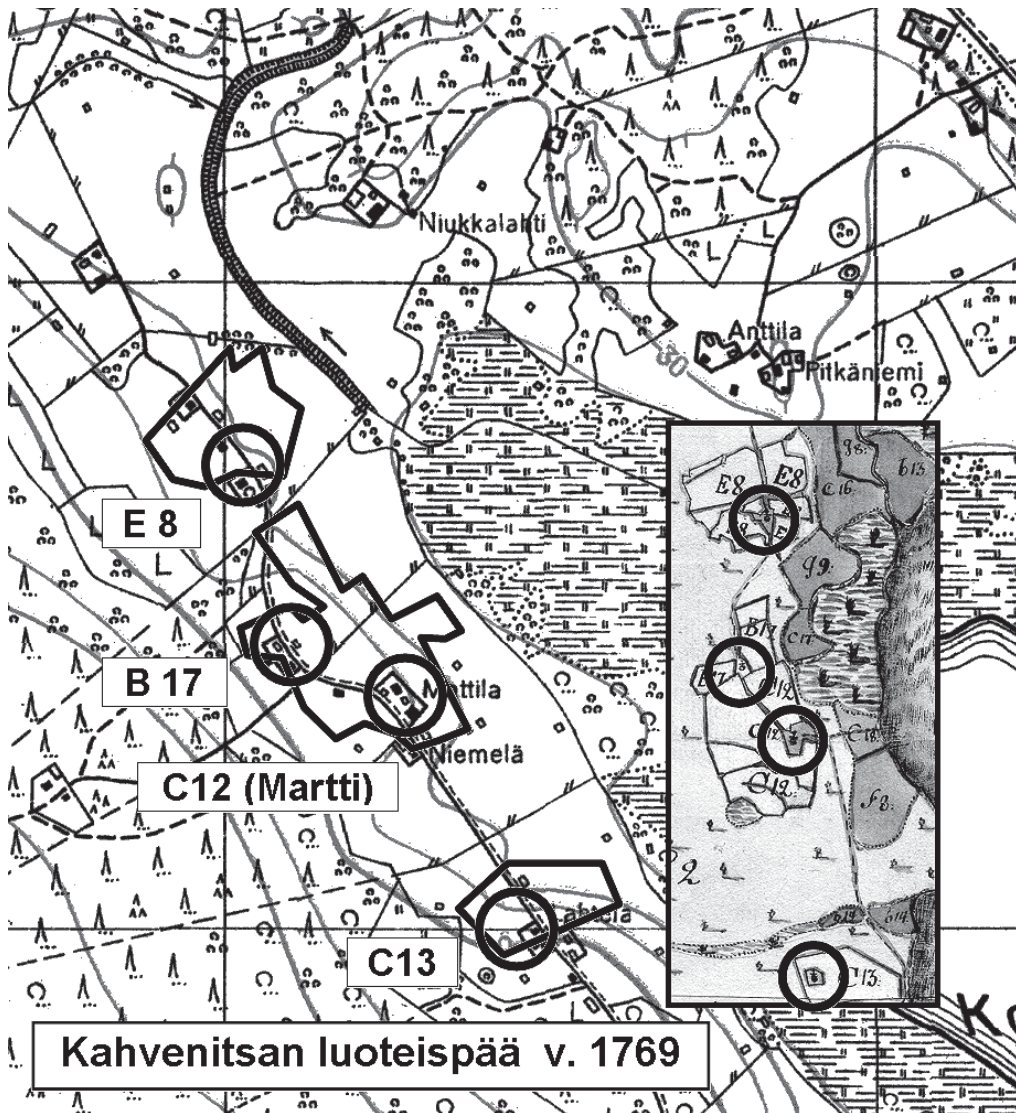
Kuka oli Anna Arponen?

Verokartan selityksissä kahden tilan kohdalla oli mainittu Anna Arponen, missään muussa Pyhäjärven kartassa naista ei ollut vastaavassa asemassa. Kuka hän oli ja ketä ylipäänsä asui Alakylässä siihen aikaan? Kirkonkirjojen sekä muiden vanhojen dokumenttien penkominen toi selvyyttä asiaan.

1720-luvulla kylän tilallisia näyttivät olleen Karilainen, Vanhanen, Hietanen, Haikonen, Hiiri ja Määttänen. Vuonna 1769 talossa A asuivat **Karilaiset**. Anna Arponen oli Juho Karilaisen v. 1761 avioitunut puoliso, hän menehtyi jo kartan tekoa seuraavana vuonna 30-vuotiaana. Maanmittari Almgren ilmeisesti merkit-

Kahvenitsanjärvi.

Kahvenitsan luoteisosa.

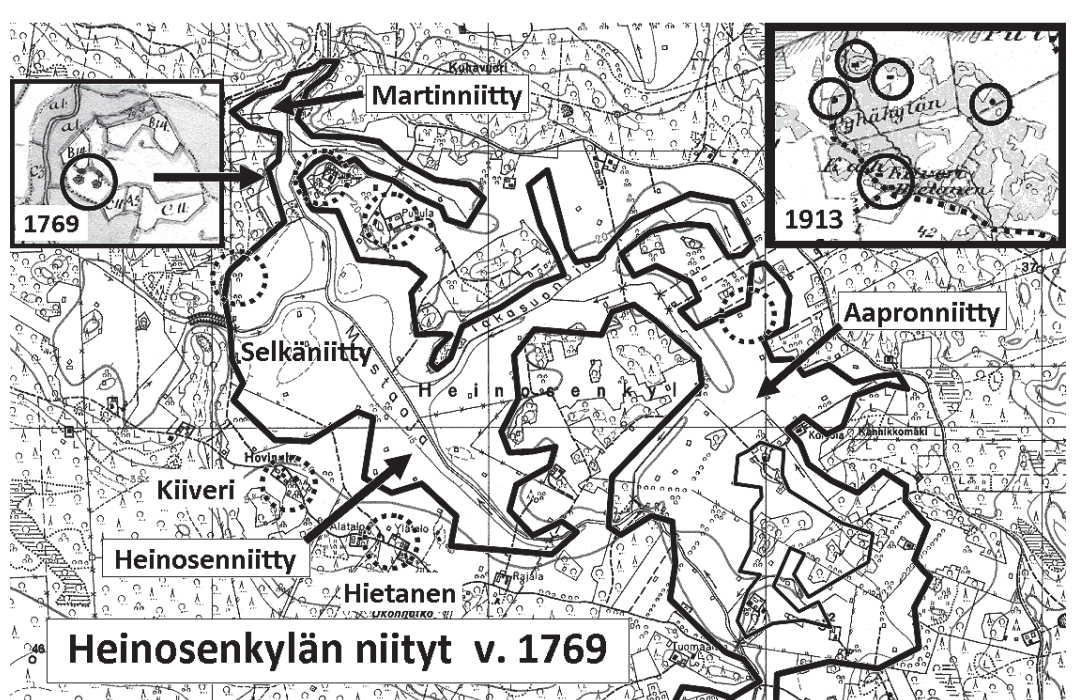
si tilan haltijaksi sen, jonka kanssa hän asiaansa toimitti. Matti **Kykkänen** tuli Karilaisen vävyksi v. 1748. A-tilalla asui v. 1769 33 henkeä, 8 avioparia, 10 hevosta, 30 nautaa ja 28 lammasta.

Talon B **Kaasalaiset** olivat tulokkaita, varhaisempi tilallinen oli Simo **Vanhanen**, jonka vävyksi Lauri Heikin Kaasalainen oli tul-

lut Sakkolasta v. 1734. Tilastossa mainittu Laurin poika Tuomas oli vasta noin 20-vuotias. Tilalla asuivat myös **Musakat**, varhaisin Matti Musakka oli luultavasti Vanhasen Musakanlahdesta v. 1724 hake- man uuden puolison Hele- na Karosen poika. Vanhat kyläläiset **Hietaset** ja **Hai- koset** olivat myös B-tilan piirissä. Vuonna 1769 asuk- kaita oli yhteensä 56, 9

avioparia, 11 hevosta, 30 nautaa, 37 lammasta.

Tila C oli alkujaan Simo **Hiiren**, mutta vuoteen 1769 mennessä se oli siirtynyt vävyille. V. 1730 tuli **Matti Arponen** Kiimajär- veltä Maria Hiiren puoliso- ksi. Leskeksi jäätyään hän avioitui Valborg **Vartian** kanssa ja matkassa tulivat Porsaanmäeltä **Matikaisen** kanssa saadut lapset. Mari-

Heinosenkylä.

an sisko Anna Hiiri toi v. 1734 kylään Matti **Monto- sen**. Kun tämä kuoli, Yrjö **Ahvon**en tuli Yläjärveltä Annan uudeksi puoliso- ksi v. 1754. Aivan ilmeisesti Yläjärven ja Alakylän Hii- ret olivat samaa sukua, kos- ka Ahvosten Yläjärven asuinpaikka oli Hiirten ti- lalla. Ahvosia ja Arposia oli 24 henkeä, 5 avioparia sekä 5 hevosta, 25 nautaa ja 13 lammasta.

Tila D oli koko ajan **Määttäsiillä**. Vuonna 1769 talossa oli 29 henkeä, 8 avioparia ja hevosia 10, nautoja ja lampaia mo- lempia noin 30.

Tila E sijaitsi Hetaisen- lahden pohjukassa ja Anna Arponen oli sama henkilö, jota käsittelin aiemmin. Hie- tasia ei täällä enää asunut, ehkä joskus aiemmin oli ollut, myöhemmissä kir- konkirjoissa esiintyy He- taisautio joskus asuinpaik- kana. Vuoden 1769 asuk- kaita olivat veljekset Juho ja Tahvo (Mikon) **Pärssi- nen** sekä Brusius **Äijö** per- heineen. Paikalla asui myös Heikki (Yrjön) Pärssisen les- ki uuden puolisonsa Juho **Häyryn** kanssa.

Aiemmassa kirjoitukses- sa mainittu Konnitsaan noin v. 1765 muuttanut Yrjö Yrjön Pärssinen oli lähtöisin täältä ja yksi Ki- imajärven **Hatakoista** tuli Hetaisautiolle jonkin vuo- den kuluttua. E-tilalla oli 26 asukasta, 4 paria, 5 he- vosta, 32 nautaa ja 21 lam- masta.

Heinosenkylän historiaa

Kahvenitsan kylään kuulu- neesta Heinosenkylästä ke- hittyi ennen sotia viljava uusi asutusalue. Verokartta antoi historiaan lisää valoa. Jo vuonna 1769 suuri osa myöhemmistä pelloista oli käytössä niittyinä. Pohjois- osassa oli Saunapelloja, nämä olivat Kahvenitsan tilojen B ja C pelloja, lisäksi tilalla A oli pieni tilkku. Paikalle oli merkitty kaksi asumusta, ilmeisesti ne oli- vat 1770-luvulla vain kesä- käytössä, mutta arvelen siel-

lä olleen pysyviä asukkaita joskus aiemmin. Paikka si- jaitsi vain parin kolmen ki- lometrin päässä Vuoksesta.

Vuonna 1769 kaikki niit- tylohkot oli nimetty tietyille tiloille. Esimerkiksi Mar- tinniitty oli C-tilan, Selkä- niitty B-, C- ja D-tiloilla ja Aapronniitty C- ja E-tiloil- la. Valtaosa Heinosen alue- en niityistä oli Pärssisillä. Kaasalaisilla ja Kiivereillä oli vain pieniä reuna-aluei- ta. Selkäniitystä länteen ole- van peltoalueen takareunas- sa oli Kaasalaisten niitty (ei merkitty kuvaan), muu osa oli vielä suota.

Missä käytössä ja kun- nossa niityt olivat 1800- luvulla ja milloin asutusta alkoi siirtyä sinne? Isojaon kartoista tietoa löytyisi, mutta en niihin perehtynyt, joka tapauksessa Pyhäky- lälle annettiin pohjoisosa. Vuoden 1913 taloudellinen kartta kertoi, että Sauna- pelloilla oli talo ja toinen lähistöllä. Lisäksi Kiivereillä ja Hietasella olivat talot pel- lon eteläreunassa. Selkäni- tyn reunassa oli pieni tila (mitä kylää?) ja Aapronni- tyn pohjoispuolella Puik- koisille jaetun alueen nur- kassa toinen.

Alakylän taloudellinen kuvaus

Maanmittari Carl Chydén- in laatima Kahvenitsan kylän taloudellinen kuvaus oli samantyylinen kuin Kon- nitsassa, uutena poimin maininnan siitä, että vehnää ei viljelty tällä seudulla ol- lenkaan, ja että kyläläisillä oli kolme jauhomylllyä. Ne kaikki olivat peräkkäin Mustaojan varrella. Rahaa mainittiin saatavan tarvitta- essa myös rahdin ajosta läheiselle sahalle (ilmeisesti Lohijoelle).

Alakylän kuvauksessa oli paljon erilaista. Muutamia maanmittari Paul Almgre- nin huomioita:

“Kaikki suot, joita voi- taisiin viljellä, on asukkai- den ahkeruudella jo otettu käyttöön, ja osa on jätetty kasvamaan metsää, jota kasketaan. Siksi ovat pako-

tettuja maksua vastaan hankkimaan (lisämaata) naapureilta sekä **Sakkolas- ta**, joka sijaitsee noin 25 virstaa täältä. Rakennus- puuta, tuolta ja niintä ei ole, vaan niit-ä on hankitta- va naapureilta. Humalaa on tuskin kotitarpeiksi. Poltto- puuta saadaan osin kasken yhteydessä, muuten turvau- duttava naapureihin. Ka- lastusta on Kiimajärvessä. Myllyä ei ole, vaan asuk- kaat ovat osakkaana Pi- konmyllyssä. Tuulimylly oli- si mahdollista rakentaa, mutta sellaiseen eivät katso olevan tarvetta.”

“Eläinten kesäruokintaan eivät kylän maat riittä, vaan joudutaan käyttämään myös Montruan ja Kahve- nitsan maita. Tervanpolto- toa sekä saviastioiden ja tiilen valmistusta ei ole. Ka- tovuosina asukkaat joutu- vat myymään karjaansa sekä hankkimaan lisäelantoa rah- tityöllä läheiselle sahalle.”

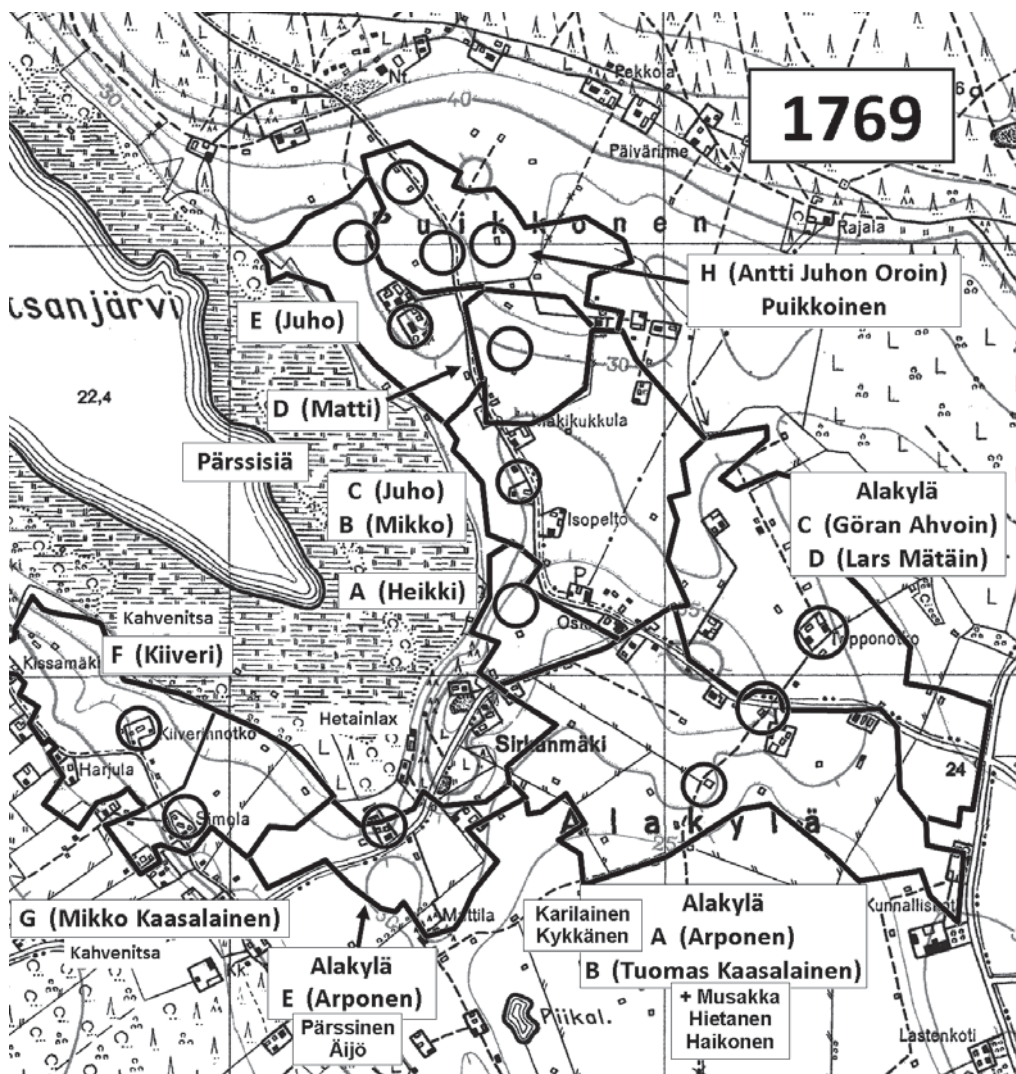
Siis Alakylän omavarai- suus oli todettu heikoksi, vaikka laskeskelin kylän maiden pinta-alaksi noin 600 ha. Viittaus Sakkolaan oli hämmäntävä, ehkä tar- koitettiin Kiviniemeä ja Pe- täjärveä, jonne Kaasalaisilla oli kytkös.

Vuonna 1769 Alakylässä, Kahvenitsassa sekä Puik- koisissa oli 476 asukasta (1929 685), heillä oli 114 (100) hevosta, 452 (433) nautaa sekä 562 (159) lam- masta. Vuonna 1929 tilas- toitiin lisäksi 87 sikaa ja 341 kanaa. Hevosia oli v. 1769 yksi jokaista aikuista miestä kohti, joka oli hieman Py- häjärven keskimääristä al- haisempi luku. Nautoja oli suunnilleen neljä aikuista naista kohden, tämä tun- nusluku oli vähän keski- määräistä korkeampi.

Kyläkierros saadaan ensi kerralla päätökseen Pyhä- järven länsirannan pikkukylissä.

ESKO SIMONEN

Lisätietoja:
esko.simonen@dlc.fi,
puh. 050-369 5066

Alakylä, Kahvenitsa ja Pattainen.

Merkittäviä hetkiä: taiteilijan tukijan poika ja taiteen tutkija kohtasivat Pärssisten sukutapaamisessa esillä myös evakkotiedettä ja taiteentutkimusta

Veljekset Ilmo ja Kari Pärssinen.

Aiemmin Helsingissä, Sas-tamalan Kiikassa ja Fors-sassa kokoontunut, vuonna 2008 perustettu Pärssisen sukuseura sai liikkeelle useita uusia, suvun vaiheista ja sukututkimuksesta kiinnostuneita sukkokokoukseen ja -tapaamiseen kesäkuun toisena lauantaina. Punkalaitumen Koulutinttiin ker-tyi osallistujia 60 henkeä aina vuoden ikäisestä **Vee-ra Pärssisestä** **Arvo Pärssi**seen, 84 v., jotka molemmat ovat pyhäjärveläisjuurisista.

Sukukokous valitsi seuran puheenjohtajana jatka-maan hollolalaisen **Antero Pärssisen**, joka edustaa Pärssisen suvun runsaslu-kuisinta ryhmittymää, Vpl. Pyhäjärvellä Kahvenitsan-järven rannalla 1600-luvul-ta lähtien asuneita Pärssisiä. Varapuheenjohtajana jatkaa heinolalainen **Marja Huo-vila**, joka omaa äitinsä puoleisen suvun juuret Käkisalmen maalaiskunnassa. Muista hallituksessa olevista sukuhaarojen edustajista vaihtui neljä.

Hallitus käynnistää sukukirjan tekoa

Kaudella 2012-2013 seuran hallituksen kokoonpano ja työnjako on e.m. puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi: varsinaiset jäsenet taloutta ja jäsenasioita hoitava salolainen **Timo Pohjola** (Pyhäjärvi/Kahvenitsa), karköläläinen **Ilmo Pärssinen** (Pyhäjärvi ja Kirvu), helsinkiläinen **Kyösti Pärssinen** (Pyhäjärvi/Tiitua), heinolalainen **Seija Pärssinen** (Käkisalmen mlk) ja sihteerinä tuusulalainen **Kaarina Pärssinen** (Pyhäjärvi/Kahvenitsa). Varajäseninä toimivat espoolainen **Taisto Helle** (Viipuri/Porlammi, Samola), sastamalalainen **Marja Koukku** (Pyhäjärvi/Kahvenitsa), vantaalainen **Maija Luukkanen** (Pyhäjärvi/Konnitsa), nastolalainen **Erkki Pärssinen** (Käkisalmen mlk) ja punkalaitumelainen **Sakari Pärssinen** (Sakkola/Lapinlahti).

Varsinaisista jäsenistä **Ilmo Pärssinen** ja **Kyösti Pärssinen** sekä varajäsenistä **Maija Luukkanen** ja **Sakari Pärssinen** tulivat valituiksi kokonaan uusina hallituksen toimintaan.

Kokouksen hyväksymän toimintasuunnitelman merkittävin asia lienee jo sukuseuraa perustettaessa tavoitteeksi asetetun sukukirjan kokoamistyön käynnistäminen. Jäsenten kutsuminen sukukirjatoimikuntaan on uuden hallituksen ensimmäisiä tehtäviä. Haasteellista tulee olemaan se, minkä tyyppiseen sukukir-

jaan päädytään. Esimerkiksi kertooko se kaikista sukuhaaroista vai vain osasta, mihin asti kohti nykypäivää se ulotetaan, kootaanko kirjaan myös tarinoita ja kertomuksia ja kenelle varsinaisen kirjoitustyön kokonainen uskotaan.

Toiminnasta lähemmin internetsivuilla:

www.karjalanliitto.fi/parssisensuku, jotka sivut päivitetään kesän aikana.

Sosiaaliantropologi tutki ja kirjoitti kirjan Pärssisistä

Suomeen ensimmäistä kertaa 1987 Fullbright -stipendiaattina saapunut ja tänne asettunut, sosiaaliantropologian professorina Helsingin yliopistossa jo pitkään työskennellyt **Karen Armstrong** oli kutsuttu esiintyjäksi sukutapaamiseen. Samanaikainen kongressi Lontoossa esti nyt meitä tapaamasta hänet Pärssisten perheen historiaan paneutuvasta Karen Armstrongin tutkimuksesta ja hänen kirjastaan Remembering Karelia, A Family Story of Displacement kertoi sen sukuhaaran jäsen ja Karenin ystävä Ilmo Pärssinen.

Armstrong kiinnostui Pärssisten perheen ja muiden evakoiden pakkolähdöstä kotiseudultaan tutustuaan yliopistolla tutkijapariskunta **Pertti ja Maarit Alasuutariin** o.s. **Pärssiseen**. Siitä kehkeytyi ystävyys myös Maaritin vanhempien ja lisäksi Maaritin Rauno-isän sisarusarjan kanssa. **Rauno Pärssinen** on koonnut sukunsa historiaa ja kirjoittanut siitä useita omakustanteina julkaita kirjoja. Raunon 8-jäsenisestä sisarusarjasta sukutapaamiseen osallistui veljekset Ilmo ja Kari Pärssinen.

Monien pyhäjärveläisten hyvin muistaman pappi **Arvi ja Helena** (o.s. **Kuisma**) **Pärssisen** perheen jäsenten kirjeenvaihdosta sukulaistensa kanssa on taltioiduna n. 3000 kirjettä. Paitsi näitä kirjallisia aineistoja Karen Armstrong tutustui myös henkilökohtaisesti Karjalaan matkallaan Kirvun Inkilään 1994. Oppaanaan hänellä oli Kari Pärssinen.

Ilmo Pärssinen on koonnut ja kirjoittanut laajan koosteen omasta, sisarus-tensa ja sukulaistensa, Kuisman-Pärssisen suvun vaiheista CD-rompulle. Se sisältää myös nuo n. 3000 sukulaisten kesken lähetettyä kirjettä. Useimmilla sukkokokoukseen osallistuneilla pyhäjärveläisillä Pärssisillä on jäljitettävissä yhteiset juuret Ilmon ja Karin ssa-

Sukukokouksemme osallistuneita Pärssisiä kerääntyi ryhmäkuvaan tilaisuuden lopulla. Kotimatalle jo lähteneet jäivät kuvasta pois. Eturivissä vasemmalta **Sakari Pärssinen**, **Arvo Pärssinen**, **Erkki Juhani Pärssinen**, **Hanna-Riitta Pärssinen**, **Aimo Pärssinen**, **Leo Pärssinen**, **Pirkko Pärssinen**, **Aimo Pärssinen**, **Leo Pärssinen**, **Pirkko Noeskoski**, **Ilkka Sakarinveli Pärssinen**, **Kaarina Pärssinen**, **Antero Pärssinen**, **Seija Pärssinen**, **Timo Pohjola**, **Eila Pärssinen**, **Kyösti Pärssinen**, **Viivi Pärssinen** ja **Ilmo Pärssinen**. Kuva: **Seija Pärssinen**.

russarjan isoisän, 1873 Kahvenitsassa syntyneen **Simo Tahvonpoika Pärssisen** ja häntä varhaisempien esipolvien kautta. Ja myös hyvin samankaltainen, syvälle vaikuttanut elämänhistoriallinen kokemuspohja Karjalasta lähdöstä kuin Karen Armstrongin ”evakkotieteelliseksi” luonnehditussa tutkimuksessa.

Kari Pärssinen jatkoi veljensä Ilmon esittelemästä aiheesta kertoen omakoh-taisia muisteluja lapsen silmin ja mielin koetusta perheen evakkoon lähtemisestä ja suvun historiasta. Karin poimimat koskettavat näytteet omista kirjeistään sodassa n.s. ruumispappina toimineelle isälle sisältyvät myös Kuisman-Pärssisen perheen historiakoosteeseen.

Taiteilija Nikolai Tscherbakoff

Kohtaukset päivän aikana niin uusien kuin entuudestaan tuttuja sukutapaamiseen tulneiden kanssa olivat puheensorinan kiihkeydestä ja runsaudesta päätellen antoisia. Moni kertoi saaneensa uusia tietoja ja itsessään syntyneen kipinää jatkaa sukunsa historiaan paneutumista.

Yksi tällainen merkittävä kohtaaminen tapahtui, kun **Nikolai Tscherbakoffin**, myöh. **Tervakorpi**, taiteesta ja elämästä kuvanäyttein esitelmöinyt **Maj-Lis Tykkyläinen** tapasi 1905 syntyneen **Viljo Pärssisen** pojan **Pauli Pärssisen**. Tiedossa oli ollut, että taiteilijan tukijana tunnetulla

Viljo Pärssisellä oli kolme Tscherbakoffin teosta. Viljo on kirjoittanut taiteilijasta ja heidän ystävyystään mm. lokakuun 1986 lehdessämme samoihin aikoihin, kun taiteilijan syntymän 100-vuotisnäyttely nähtiin Hyvinkäällä.

– Tuntui kuin olisin tavannut Pauli Pärssisen asemasta hänen isänsä Viljon ja jotain olennaista ja merkittävää nytkähti taas eteenpäin tutkimuksissani, **Maj-Lis Tykkyläinen** iloitsi Hänen Tscherbakoff -tutkimuksistaan, joista kerrotaan tulevissa numeroissa enemmän Pyhäjärvi-lehdessä.

Sukuseuran toiminnan ja suunnitelmien lisäksi osallistujilla oli mahdollisuus tutustua pienoisnäyttelyssä sukuselvitysaineistoihin ja alan kirjallisuuteen. Esillä oli myös karttoja ja sukutauluja.

KAARINA PÄRSSINEN

Jäsenasioita ja taloutta sukuseurassa hoitelee **Timo Pohjola Salosta**.

Paikalla olleista Pyhäjärven Kahvenitsan Pärssisistä vanhin **Arvo Pärssinen** (s. 1928) on osallistunut joka kerta sukuseuran tapaamisiin. Nyt mukana oli myös **Eila-puoliso** sekä kuvassa mukana oleva lapsenlapsi **Viivi Timontytär Pärssinen**.

Pyhäjärven Tiituan **Juho Pärssisen** jälkeläisiin lukeutuva **Kyösti** (vas.) tunnetaan toimittajana, nykyisin **Mikro-Bitti-lehdestä**, ja kirjvulaistaustainen **Kyösti** toimi päällikkönä Keskon henkilöstöhallinnossa ja Pihasoittajien pelimannina.

Eila Savia, o.s. **Naskali Mouhijärveltä**, **Kyösti Pärssinen** Helsingistä, **Petri Pärssinen** ja isänsä **Pauli Pärssinen** sekä **Anja Pärssinen**. Savian **Eila** on Mouhijärvellä syntyneen ja lapsuudessa asuneen **Kyöstin** entinen opettaja.

Emilia Pärssinen: Evakkoonlähtö 1944 juhannuksen alla

Sain viime syksynä tilaisuuden selailla kesän 1957 Vpl. Pyhäjärvi-lehtiä, jotka **Timo Lappalainen** ystävällisesti lainasi minulle. Siitä vieläkin lehden kaikki vuosikerrat keränneelle Timolle suuret kiitokset!

Jäljittäessäni sukuseuramme sivuille tallennettavaksi (www.karjalanliitto.fi/pärs-sisensukuseura) **Arvo Pärssisen** matkakertomusta ensimmäisestä käynnistään Pyhäjärvellä sotien jälkeen, löysin samalla lehden 8/1957 numerosta **Emilia Pärssisen** murteella kirjoittaman, koskettavan kuvauksen viimeisestä evakkoon lähtemisestä juhannuksen alla 1944. Se julkaistaan nyt lehdessämme uudelleen.

Muistoissa usealla meistä evakkoon lähteneistä on kirpaisevia, iäksi arvet sydämiin jättäneitä kokemuksia evakkomatkaista sotaa pakoon. Minun ikäiselleni, silloin vähän vajaa kaksivuotiaalle, muistot tallentuivat vanhempien ja sisarusten kertomina. Mutta jäljet jäivät myös lapsen sisimpään. Emilian kertomukseen on helppo samaistua.

Kuka oli Emilia Pärssinen, sitä selvittelin niin sotalaisen sukututkija Timo Pohjolan kuin kiikkalaisen lapsuuteni naapurin ja sukulaiseni Arvo Pärssisen kanssa.

Emilia on Mikko Mikonpoika Pärssisen sukulaa Vpl Pyhäjärven Kahvenitsasta alunperin. Emilia perheineen asettui evakkomatkan jälkeen Laviaan. Hän kirjoitteli ahkerasti runoja ja pikkukertomuksia, joita myöhemmin on julkaistu niitä tallentaneen Emilian pojan, lavialaisen Matti Pärssisen toimesta mm. Laviaa-kotiseutulehdessä.

Laviassa, Pohjolan talossa syntynyt Timo Antinpoika Pohjola toteaa edelleen: "Mielenkiintoista on myös se, että Juho ja Emilia Pärssinen ostivat isäni serkun omistaman tilan osan, jonne rakensivat uuden talonsa. Juhon ja Emilian jo 1938 Karjalassa syntyneen pojan Matin poika Seppo Pärssinen jatkaa tilanpitoa Lavian Mustajoen kylässä. Sinne evakkoonlähtöä kirjoituksessa muisteleva Emilia ja Juho rakensivat evakkoina oman tupansa, jossa siis karjalaisuus jatkuu edelleen. Tuon tilan entinen emäntä oli sukua minulle sekä mammani että taatani puolelta ja uudet asukkaat siis sukua äitini puolelta."

Timon isä Antti Pohjola toi sotatuliaisina v. 1942 Lavian vanhimpaan sukuun, Pohjolan taloon minniäksi Sylvi Maria Matintytär Pärssisen Vpl. Pyhäjärven Pyhäkylästä. Nyt

nuorimmat Pohjolat, Timon pojanpoika ja tyttärentytär edustavat 17:tta sukupolvea Pohjoloita.

Emilian isä oli Tobias Pärssinen Montruasta. Hän asui Keikyässä myöhemmin. Tobiaan puoliso, Emilian äiti, oli Katri Tuomaantytär Paajanen. Samaa sukua kuin mm. forssalainen Viljo Paajanen ja vantaalainen Juhani Paajanenkin. Muita Tobiaan lapsia, Emilian sisarusia olivat Liisa Maria myöh. Naskali (Keikyä) ja Juho Pärssinen (Kiikka). Juholla olivat lapset Irma, Jorma, Valma ja Hely Unelma ja Aino (myöh. Pohjalainen, Pohjalaisen Matin puoliso). Samaa sukua oli myös Kiikassa asunut Helmi Pärssinen.

Emilia mainitsee kirjoituksensa lopulla puolisonsa nimen Juho. Tämä Juho eli Johannes Matinpoika Pärssinen oli Arvo Matti Pärssisen pikkuserkku. Juhon isä oli Matti Juhonpoika Pärssinen ja äiti Katri Mikontytär Pärssinen. Emilian ja Juhon poika, e.m. Matti on Laviassa asuva innokas pyhäjärveläisyyden harrastaja.. Samaa voi sanoa hänen Tampereella asuvasta sisarestaan Helvi Juhontytär Kalttilasta os. Pärssinen.

Juho Matinpoika Pärssinen, Emilian puolison, ja Arvo Matti Pärssisen isoisä

Emilia ja Juho Pärssinen sekä lapset Helvi Katri, s. -34 ja Ilkka Matti, s. -38.

oli Matti Aapronpoika Pärssinen ja isoäiti Maria Heikintytär Pärssinen, Anttilanmäen Pärssisiä Puikkosista Kahvenitsanjärven rannalta.

Ja kun Arvo Matti Matinpoika Pärssinen isä, Kiikan Ruotsilankylällä asunut ja 92 vuotiaaksi elänyt Matti Matinpoika Pärssinen oli minun pikkuserkkuni, niin aika selvä sukulaisuuslinkki minullakin on tähän mainioon kirjoittajaan Emilia Pärssiseen, vai kuinka?

Putositko kärryiltä? Myös tätä kaikkea on sukututkimus. Paitsi sukupuita ja kolmansien tai vaikkapa kuu-

densien serkkujen löytämistä, myös tarinoiden keräämistä suvun elämän varrelta. Arvo Matti Pärssisellä, Timo Pohjolalla sekä niin Emilia Pärssisellä kuin hänen puolisolllaan Juholla ja minulla löytyy yhteiset sukujuuret Pyhäjärveltä, tarkemmin Kahvenitsanjärven rannalta Anttilanmäeltä (Anttilasbacka)..

Ja miust tuntuu usjast, että kaikk myö pyhäjärviset, ainakii Pärssiset, ollaa sukku keskenää. Tuntuuks Siust samalaiselt?

KAARINA
PÄRSSINEN

Emilia ja Juho kihlakuvassaan.

Emilia Pärssisen evakkoonlähdöstä Pyhäjärven rakkailta rannoilta

Lähtö Pyhäjärven rakkailta rannoilta, emäntä **Emilia Pärssisen** kertomaa, julkaistu aiemmin Pyhäjärvi-lehdessä 1957

Mei karjalaisii ajatukset tahtuot hyvi ussei männä sin raja taaks, entisil kot tantereil. Ja etenki niihe lähtö hetkii, ko pit jättää oma kotij. Niihä siel eletti kö kulla kukkaros, kiirettä ja touhuu olj mone lausta. Tietääh sen, ko nuoremmat miehet olliit sovas, ni toisil se paikas sen kiireemmäks. Ainaine jyske ja pauke kai ku korvii. Jos outo tulj sin, sano koht, jot mittää ei tule olemisest. Mut siihe ko tottu, nii hyvähä siel oll olla.

Ja kö miust tuntu, jot pittääh mei tehäh voita vaamma tääl, kerra miehetki tekkyöt siel, mist tuo jyske kuuluu. Eletti kauneemma kesä kynnyksell. Ruis alko heilimöijä, kevät touvot olliit orraal. Koivut viherijöivät, ja siren pehot noutkuit kukkasii paljouvest. Jokahine valmistautu ankara kevät raatamise jälkie viettämää juhannusjuhlaa. Mut se muuttuki meijä heimo kohalt ankaraks areks. Taas rupesiit Karjala koit palamaa vaino valkein, ja rajapitäjälaiset kulkii koht tuntematonta tulevaisuutta. Sillo se jo riipas ilkijäst meiki syväntä. Myö näät asuttii Suvanno täll

puolel ja luultii, jot eihä mei huoli mihikää kotontaa lähiti. Mut työ ei käynt ennää laatuu.

Se olj 10 aika lauantai aamupäiväl, ko Pusa Toini tul sanomaa, jot ens yön, kello 3 aikan, pitää kaikk olla karjonie ja tavaroinee Saapru osuuskaupal. Mie leviti sillo pyykkii kuivumaa. Kyl ne jäivät sinä lauvantain kakkarat paistamatta, tuski muulo jäivätäkää.

Sen arvaa jokahine, jot sei uo mikkää ilosanoma, ko sanotaa, jot lähes omast rakkaast kotontais (mitä uot ikkääs hoitant ja vaalint) kulkemaa uusii tuntematomii ololoihe, ja ko niistäki olj jo makkuu päästy ensimmäisel evakkoreisul. Mut ei siint auttant käyvä itkemää, eikä valittammaa, muutama kylmäverisest iskemää kampeita läijää minkä kerkes. Mie uon monta kertaa näi jälest päi ihmetelt, jot mist se voima ja tarmo tulj, mitä sillo siin lähtiis tarvittii, ja tult tähä tuloksie: Jumala ei anna sen raskaampaa kuormaa, minkä jaksaa kantaa.

Jos heä anto millo suure kuorma, ni heä anto voimanki sen kantamissie. Siin se män päivä iltaa, ja lyhveks käiki. Iltalypsyl mie sanoi lapsil, jot nyt katsokaa ympärillie ja painakaa sieluihienna neä kotoist kuvat, et viel suurenki muista-

sitte. Puoleyö aikan isä läks lapsii viemää Enkkua tie vartie autol. Kovast ne parrahtiit itkemää, ko kärrit alkoit vierii pois suure pi-hakoivu juurelt, mut ei sannallakkaa valittaniet, vaikkei äiti ja isä lähteneet mukkaa, tyytyit kohtalohhie. Mei toisest kotont olliit jo kerrenneet lähtemää. Siint lapset alkoit evakkomatka hyvvii naapurloil turvis. Mie pisti siin kiiries viel sauna lämmitä, kutsui naapureitaki, mut heil ei olt aikaa tulla. Tavallisest ko mie huusi vaa, jot Helena ja Paavo, tulkaa saunaa, nii koht olliit meil. No, ko mie kerra saunan lämmiti, niin kylvin vaik yksinnäi. Mut ei löyly olt sitä makkuu eikä pukuhuone nii lämmin ko enne. Se vissii johtu siint ko mie aatteli: tää taitaa olla viimeine kerta.

Isä tul lapsii saattamast, laitto omat sija ja vasika, naapuri sija sekä lampaan, kanat, eväät ja lypsystiat kärrii. Muuta siihe ei sopintkaa. Mie juoksi vielä tuval ja kurkisti joka huoneehe ja sanoi, jot hyväst nyt, rakas kot. Sillo minnuu rupes itkettämää. Juho tulj ja sanoi: "Älä itke. Vielhä myö tullaa takasii". Yhes myö sulettii kaik uuvet ovet ja alettii evakkotaival. Samas alko aamuaurinko heittää ensimmäisii sätteitä Rauhajärve pinnal. Se anto meil

uutta uskuo ja uutta voimaa.

Kyl siel oll toisiiki matkal, ihmisi, lehmii, hevosii niin pitkält ko silmä kanto. Ensimmäine pysähdyspaikka olj Juka Marti pelto Jaamas, siin järve ranta kumpariel. Siint mei Juho läks takasii, ajellemmaa syrjäisemmist taloist tavaroi ja konneita suure tie vartie, mist siirrettii asemil autoiloi. Mie pistäisi viel rannas pesseimäs. Voit sitä vie kirkkautta! Mie join ja maiskut-teli. Sen maku o vieläki suus. Hei jäähyväst vastak-kaisel kirkkotarhal, omal äitil ja kaikil siel nukkuvil.

Ensittäi olj puhe, jot lehmät saahaa Noitermaast junnaa, mut niitä pitkii tuuva 450 km jalkasii. Myö tultii Montruva tiehaaraa. Siin olj hyvi järeto polissi. Hää rupes kepill hakkaamaa lehmii, ko ne ei osaniet häne mieliksie käänty. Tiuskasuo vielä: "Että saa männä tätä oikea puoleista, se o puolustusvoimii käytös". Mie sanoi, jot ehä myö männäkää. Ensittäi männää tätä Montruva sit Kalamaja ja vast sen jälkie poiketaa Herrantielle. Kyl mie nää tiije. Uon täs kyläs syntynt ja kasvant. Sivu männe sain hyvästellä lapsuuen kotijai ja sen leikki-paikkoi ja kotiperettä. Heil ei olt viel lähtömääräystä tult, mut niis puuhis olliit,

kovast säällittelliit meitä. Mut meil ol jo kaikkei vaiki-ja hetk oh, kotiovet kii painettu.

Siint lähetti taivaltammaa ettiepäi, sivutettii kotpitäjä raja. Kyl siin kävelles tulliiit väkisenki kyneleet silmi. Sai nähäh nälkää, kylmää, ja jos jottai. Välist sai nukkua ihmisasuntolois, toinaa pit maata metsis. Pyrk tulemaa kylmä, kun ei olt vaat-teita muutako pääl. Tehtii nuotio ja ympäril nukutti. Kostermäa Leppäse mummo meinas pallaa, hääkö olj vanha ihmene ja matkast lope väsynt, ei jaksant herätä, vaik vähä polttiki. Mutt Paavo Helena ko sano: "Hei ämmä! Kaks karvaa o tules ja kolmas koht kärkevyy", samas olj mummo yllääl. Käi sil mummo paräl toineki vahinko. Hänel ajoit käriepöyöril var-paihe päälitse.

Se tuntu nii ikävält, ko ei tietänt ommaisist mittää, onko hyö elävii vai kuolleita, sen ko pit taivaltaa ettiepäi. Meitä kulk koko matka yhes 9 naapuri ihmistä, kaikki meil eläimet ja viel sukulaisiiki elläimii. Tultii Saimaal, siint pit kahest kohast männä lautal ylitse. Ensimmäine yl mänö suju hyvi, mut toista kohtaako lähettii ylittämää, meilt putui 12 lehmää Saimaa altoloihe. Ne uivat lautan peräst kilometri, ja olliit

rannal sillo ko myöki! Hyvä, jottei vieniet minnuiki puotessaa. Eihä siin muuta vahinkuo oist käynt, mut mist hää Juho ois saant näi kipaka euko? Ei mistää.

Kel ol mikä rakas elläimistki, se koiteltii tuuva tulles. Paavo Heli hauvotti harakapesäs kanapoja. Se ol just munast kuorittu. Ei se olt helppuo sellase elävä tuominekkaa. Tän hää vaan sen toi, ja toi 4 lehmää, eikä olt askeltakkaa kärris, vaik oljki 60-vuotine. Hyö joutuit asumaa Koskepää Isomäe talluo, ja tää Isomäe kissa söi sen Helena kanapoja, eikä hänel sen peräst olt enää kannaa. Nyt Helena ja Paavo leposijat o Suoteniemen kirkkotarhas.

Ja myö eleteä Lavias ja ussei muistelloa, jot kyl sitä on soant ihmene jo nähäh toist ja molluot. Uot soant nauraa, uot soant itkii. Uot soant olla komijaski kois. A väli ei ei olt koist mittee tietuo. Uot voa elänt päivä kerralloa ja ajatelt, et mikähä täst tulluo lopuks? A nyt o mieleis toas hyvä. Nyt o jo meilki teäl sorja kot. Pienhä teä o, mut lämmi. Ja nii soat toas saunast hyvvii löylylöi ja uunist makkeita piirakkoi, jot oikei o hyvä miel. Mut se Pyhäjärv ja ne evakkoreisut, ne voa ei jeä pois mielest, vaik saisit teäl mitä syvyäksie.

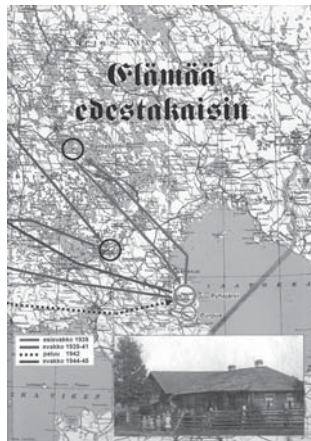
EMILIA PÄRSSINEN

Uusi sukukirja yllättää runsaudellaan: Ihalaisten elämää Pyhäjärvellä, Metsäpirtissä ja Sakkolassa

– Tässä me nyt sitten olemme. Tarkoitus oli saada kirja Ihalaisen suvun vaiheista, kiikkalaisella paikallistiedolla täydennettynä. Ensin oli puute tiedosta. Nyt olisi aineistoa vaikka neljään kirjaan. Miten osaisin valita oikeita otteita useista sadoista mielenkiintoisista kirjeistä. Kuinka elämä onkaan joskus niin vaikeaa?, myhäilee Toivo Hinkkanen, toinen vastavalmistuneen sukukirjan tekijöistä. Parina työssä hänellä oli Esko Simonen.

Lähes 350-sivuiseksi painuneessa, komeassa kovakantisessa kirjassa ”Elämää edestakaisin” kerrotaan Maria ja Pekka Ihalaisen suvun ja heidän kahdeksan lapsensa elämästä Sakkolassa, Pyhäjärvellä ja Metsäpirtissä vuosina 1700-1939.

Esillä ovat myös talvi- ja jatkosodan aiheuttamat evakkomatkat vuosina 1939-1945 sekä Ihalaisen suvun elämää Kiikan Kataralla. Kerrontaa on myös useiden suvun jäsenten uusista asuinpaikoista vuosina

1945 - 2011 eri puolilla Suomea ja aina Kanadaan asti. Samoin Kataran tilan ja ympäristön historiasta vuosina 1500 - 2012.

Urakkaansa Toivo Hinkkanen ja Esko Simonen ovat nähneet paljon vaivaa. Suvun menneiden vaiheiden ohella esiin on kaivettu nuoremman polven sukutiedot aivan viime päiviin ja tuoreisiin vauvavalokuviiin asti. Myös kartat ja piirrookset valottavat Ihalaisten suvun elämää ja vaihteita. -MRT

Pohjatietoa

Elämää edestakaisin -kirjasta

Kirjan nimi: Elämää edestakaisin
Sivuja 336 + kovet kannet, koko A4
Karttoja ja kuvia lähes 500,
joista värillisinä n. 50.

Kirjan aineisto:

Suvun jäsenten muistitietoa
Tarkempaa tietoa on löydetty kirjeistä, päiväkirjoista, muistiinpanoista ja virallisista lähteistä

Kirjan aineiston kokoajat:

Toivo Hinkkanen ja Esko Simonen
Kartta-aineiston kokooja: Esko Simonen
Taitto: Toivo Hinkkanen
Kuvankäsittely: Pertti Locberg
Painopaikka: Vammalan Kirjapaino.
Kirja valmistui 5.6. 2012.

Kirjan hinta: 40 euroa + mahdolliset toimituskulut.
Kirjaa voi tiedustella kirjoittajilta:
Toivo Hinkkanen. P. 050 3425 027.
larjava@gmail.com
Esko Simonen. P. 050-369 5066.
esko.simonen@dlc.fi

Myös Huittisten Pyhäjärvi-juhilla 14.-15.7. kirjan myyntipaikka. Sieltä saa kirjoja edullisesti, käteis- maksulla, lähetykskuluita.

Ukkosen sukuseura ry (Sakkolan Koukunniemi, Pyhäjärven ja Sakkolan Lohijoki)

Sukukokous ja sukujuhla on Kuninkaisten Koulutus- ja kulttuurikeskuksessa (Risto Rytin katu 70, 32700 HUITTINEN) 14.7.12 alkaen klo 15.00. Juhlapaikalla mahdollisuus kahviin ja karjalanpiirakoihin. Halutessasi voit ruokailla ennen kokouksen alkua Toripuodin kahviossa lähellä kirkkoa. Kokouksen yhteydessä voit osallistua myös Pyhäjärvi-juhlien tilaisuuksiin. Kokouksessa ovat esillä sääntömääräiset asiat. Sitovat ilmoittautumiset viimeistään 7.7.12 Raimo Honkasalolle (040-7208732) tai Tuija Ukkoselle (040-7534241) tai Marja-Leena Juholalle marja-leena.juhola@luukku.com

Tervetuloa sukulaisia tapaamaan!
Sukuseuran hallitus

VPL. PYHÄJÄRVI-TUOTTEITA LAHJAKSI JA OMAAN KÄYTTÖÖN

Hanki vaakunapaita, saatavana myös uutuusväri musta ja uutuusmalli V-aukko. Edullisesti esim. lahjaksi ja asukseksi kotiseutumatkoiille, vaikka koko ryhmälle, juuristamme kertova Vpl. Pyhäjärven vaakunapaita.

Aidon värisellä Vpl. Pyhäjärven vaakunan kuvalla ja tekstillä PYHÄJÄRVI VPL varustettua erittäin hyvälaatuista T-paitaa löytyy sekä pyöreällä kaula-aukolla että uutuutena myös V-kaula-aukolla. T-paitaa on nyt myös mustana ja edelleen valkoisena ja helmenharmaana. Koot S, M, L, XL, XXL ja XXXL. Hinta 15 euroa/kpl.

Dokumenttielokuva Muistojen järvi vuosilta 1939-44 Pyhäjärvellä, jälleen saatavana, mukana liuskan seloste elokuvasta, DVD:n hinta 20 euroa/kpl

Seuran 50-vuotishistoriikki (2007) tarjoushintaan 10 eur/kpl. Postitettaessa lähetysiin lisätään postituskulut, myös Karjalatalolta noutamisesta voitte sopia. Tilaukset Kaarina Pärssinen 040-519 3036, e-mail kaarinaparssinen@gmail.com ja Kaisa-Liisa Korhonen 050-590 5433, e-mail kaisaliisa.korhonen@kolumbus.fi.

Vpl. Pyhäjärvi-seura ry.

Vpl. Pyhäjärvi-juhlat Huittisissa 14.-15.7.2012

Lisää informaatiota kesän pitäjäjuhlista seuraavassa, heinäkuun alussa ilmestyvässä numerossa ja Huittisten Karjalaisten sivuilla. Aineistot juhla-lehteen tarvitaan viimeistään juhannuksen jälkeen ke 27.6. mennessä.

Ole mukana juhla-lehdessä,
lisäjakelua noin 2000 kpl Huittisten seudulle!

PYHÄJÄRVI- tuotteita

* **Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön 60-vuotishistoriikki.** 136 sivua, runsaasti valokuvia ja muisteluja niin säätiön alkua ajoilta kuin eri paikkakunnilla pidetyistä juhlilla ja muista pyhäjärveläisten tapahtumista. Hinta 20 euroa + postikulut.

* **Isännänviiri** (suunniteltu Kaarle Viika) koko 45x400 cm. Hinta 75 euroa + postikulut

* **Vpl. Pyhäjärvi pöytästandaari** (suunniteltu Kaarle Viika) jälleen saatavana hinta 42 euroa + postikulut.

* **Reino O. Kukko ja Kaarle Viika, Vpl. Pyhäjärvi** v. 1989 ilmestynyt kuvateosta edelleen saatavissa. Runsaan kuvamateriaalin lisäksi kirjassa on laaja historiaosuus entisestä kotipitäjästämmä sekä murrenastasto selityksineen. Hinta 25 euroa + postikulut.

* **Tilaukset säätiön asiamies**
Pirjo Kiiala puh. 044-2815047
pirjo.kiiala@gmail.com

TAPAHTUMAKALENTERI

Montruan, Pöhlölän ja Kalamajan jakokunnan vuosikokous pidetään Hotelli Ellivuoren kokoustiloissa Sastamalassa la 4. elokuuta 2012. Kokoonnumme yhteiseen keittoruokailuun klo 12.00, jonka jälkeen pidämme jakokunnan kokouksen klo 13.00. Tämän jälkeen on ohjelmallinen tuokio ja kakkukahvitarjoilu. Ajo-ohje: Ellivuorentie 131, 38130 Ellivuori Sastamala puh. 0108351900. Katso myös www.ellivuori.fi. Ilmoittautumiset viimeistään heinäkuun aikana mieluummin iltaisin Eeva Hannus puh. 0505439685 tai Yrjö S. Kaasalainen puh. 0400626770. Tervetuloa! -Toimikunta

Saunailta Karjalaisten kesäkodilla Jollaksessa Helsingin Laajasalossa to 9.8.12 klo 16.30 alkaen. Laita nyt jo kalenteriisi! Aluksi me pyhäjärveläiset vierainemme paksemme ja nautimme pöydän antimista keskenämme ja ajaksi klo 18-19 liitymme mukaan yhteislauluiltaan (järj. Pääsky ry) huvilan kallioilla. Kokoon tumisen päätteeksi klo 19 alkaen saunotaan (uimapukusauna) kesäkodin makeissa löylyissä. Ota mukaan omat saunomisvälineet, uimapuku ja makkarat. Tarjolla pientä korvausta vastaan kevyttä purtavaa kahvin ja teen kera. Voit ottaa halutessasi mukaan myös omat eväät ja juomasi. Kesä-koti löytyy kartoista osoitteesta Meri Perttilänpolku 8, Villingin saarta vastapäätä. Julkisilla kulkuneuvoilla sinne pääsee reittiä metrolla Herttoniemen asemalle ja sieltä Jollakseen lähtevällä bussilla nro 85. Bussista jäädään pois Villingin tiehaarassa, missä on viitta Karjalaisten kesäkodille ja -kahvilaan. Kävelymatkaa Jollaksentietä pitkin on 1,2 km. Tiedustelut Kaarina Pärssinen 040-519 3036, e-mail kaarinaparssinen@gmail.com tai Kaisa-Liisa Korhonen 050-590 5433, e-mail kaisaliisa.korhonen@kolumbus.fi. Tervetuloa, myös vaikka päättäisit asiasta vasta samana päivänä! - Vpl. Pyhäjärvi-seura ry

Mistä löydän hyvän lahjan?

Tässä vihje: Hanki kirjapari **Kaunistä Vpl Pyhäjärveä**, osat I ja II. Yhteensä 736 sivua ja 1750 kuvaa. Koko A4. Hinta vain 95 euroa + läh. kulut. Lisätietoja ja tilaukset: taubila@pp.inet.fi tai 044 564 1040 Noudettavissa myös johtokunnan jäseniltä ilman läh. kuluja. Sekä <http://vpl-pyhajarvi.fi/kirjapuoti>

vpl. Pyhäjärvi

Kotisivut osoitteessa:
www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio

Pyhäjärvi-lehden seuraavan numeron aineistot toimitukseen ke 27.6.2012 mennessä, kiitos.

vpl. Pyhäjärvi

Julkaisija: Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö
Kotisivut: www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio

VPL.PYHÄJÄRVI-
SÄÄTIÖ

Päätoimittaja:
Marjo Ristilä-Toikka
Rautasementtie 375
37570 Lempäälä
puh. 040 730 2622 tai
03-3748 448
marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

Toimitusneuvosto:
Juhani Forsberg, Marja Härmä, Yrjö S. Kaasalainen, Pirjo Kiiala, Esko Pulakka, Markku Pärssinen ja Marjo Ristilä-Toikka.

Toimituksella on oikeus lyhentää ja muokata lehteen lähetettyä aineistoa.

Tilaukset, jakeluhäiriöt ja osoitteenmuutokset:
Toimitus, päätoimittaja Rautasementtie, Lempäälä kts. yhteystiedot vierestä

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön asiamies
Pirjo Kiiala
Lamminkankaantie 12
33420 Tampere
puh. 044-2815047
pirjo.kiiala@gmail.com

Sivunvalmistus:
Marjo Ristilä-Toikka

Painopaikka:
Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki

Tilaushinnat: koti- ja ulkomaat 30 euroa/vsk.
Ilmoitushinnat (pmm):
kuolinilmoitukset.....0,70 e
tekstissä.....0,80 e
pienin ilmoitus.....20 e
Hintoihin lisätään alv. 23%